

ОФІЦІЙНО

Комітет з Державної премії України в галузі освіти повідомляє

Для інформування громадськості про висунутих на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2017 року кандидатів (колективи), громадського обговорення видатних досягнень кандидатів (колективів) публікуємо список таких кандидатів (колективів) із зазначенням номінацій, видатних досягнень кандидатів (колективів) та суб'єктів їх висунування.

Результати громадського обговорення, зауваження та пропозиції щодо кандидатів (колективів), висунутих на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2017 року, просимо надсилати комітету до 1 липня 2017 року на адресу ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»: 03035, м. Київ, вул. Митрополита В. Липківського, 36, к. 104 та на електронну адресу: kdrpu@ukr.net.

Список кандидатів (колективів), висунутих на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2017 року, із зазначенням номінацій, видатних досягнень кандидатів (колективів) та суб'єктів їх висунування

Номінація «Дошкільна і позашкільна освіта»

1. Комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради»

«Корекційно-розвивальна робота з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру як оптимальна умова підготовки до інклюзивного навчання»

Колектив:

1. Кривошея Світлана Петрівна, відмінник освіти України, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», директор.
2. Каган Анна Олександрівна, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», вчитель-дефектолог.
3. Мясоед Тетяна Миколаївна, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», вчитель-дефектолог.
4. Левчук Ольга Вікторівна, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», вчитель-дефектолог.
5. Чеснокова Ксенія Олегівна, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», вчитель-дефектолог.
6. Іващенко Ганна Іванівна, відмінник освіти України, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», вчитель-дефектолог.
7. Малікова Олена Володимирівна, комунальний заклад освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради», вихователь.

Національною доктриною розвитку освіти, чинними законами України проголошується рівний доступ до здобуття якісної освіти кожною дитиною незалежно від стану здоров'я, здібностей та індивідуальних можливостей.

Проблема виховання та навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання потребує делікатного і гнучкого підходу, оскільки не всі діти з вадами розвитку можуть успішно інтегруватися в середовище однолітків з нормою інтелекту. Діти з особливими освітніми потребами можуть реалізувати свій потенціал за умови своєчасно розпочатої та адекватно організованого процесу навчання і виховання, задоволення як загальних, так і їх власних особливих освітніх потреб.

Навчально-методичні посібники номінантів спрямовано на створення фундаменту пізнавальної діяльності, що необхідно для виникнення передумов до засвоєння шкільної програми в умовах інклюзивного навчання.

Заняття, організовані з використанням представлених методичних матеріалів, підвищують рівень розвитку пізнавальних процесів і загальних інтелектуальних здібностей дітей з інтелектуальними вадами, розвивають комунікативні навички та вміння, навички співпраці, покращують стан загальної та дрібної моторики, створюють позитивний емоційний настрій, формують атмосферу довіри, доброзичливості, позитивне ставлення до навколишніх. Подані в роботі навчально-методичні посібники можуть бути методичною підтримкою для педагогів-практиків, студентів, які навчаються за напрямом «корекційна освіта», і батькам, які виховують дітей з ООП.

Основна мета навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи дітей з ООП — фізичне, музичне, соціальне-побутове навчання, образотворча діяльність, конструювання, ознайомлення з довідками, формування елементарних математичних уявлень, розвиток мовлення, індивідуалізація навчання. Психічний і фізичний розвиток дитини у процесі дошкільного виховання відповідно до її особливостей та можливостей набуває адаптаційного спрямування до життя в суспільному середовищі.

Педагогічному центру побудували цілісну систему корекційної роботи, завдяки якій діти з ООП будуть підготовлені до подальшого навчання в початковій школі з інклюзивною формою навчання.

Працюючи над темою «Корекційно-розвивальна робота з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру як оптимальна умова підготовки до інклюзивного навчання», педагоги центру розробили та впровадили в практику власні методичні посібники.

2. Національна академія педагогічних наук України

Інститут психології імені Г. С. Костюка

Комплексна науково-прикладна робота «Освітня технологія «Радість розвитку» — партнерська взаємодія дорослих та дітей»

Колектив:

1. Пироженко Тамара Олександрівна, доктор психологічних наук, професор, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, завідувач лабораторії психології дошкільника.
2. Ладивір Світлана Олександрівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, заслужений працівник освіти України, відмінник народної освіти, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, провідний науковий співробітник лабораторії психології дошкільника.
3. Хартман Олена Юріївна, кандидат психологічних наук, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, старший науковий співробітник лабораторії психології дошкільника.

Актуальність визначається запитом суспільства на свідомого, творчого, освіченого громадянина, який здатен діяти в інтересах своєї країни на засадах загальнолюдських та національних цінностей, а також орієнтирами розвитку системи освіти, які відображають тенденції сучасних освітніх ідей нової української школи.

Мета — психолого-педагогічний супровід формування в дітей, педагогів та батьків вихованців необхідних цінностей та компетенцій у процесі цілеспрямованої взаємодії освітнього закладу із сім'ями та всіма партнерами, хто опікується дитинством.

Теоретична та практична значимість: розроблено оригінальну освітню технологію взаємодії дорослого з дитиною дошкільного віку, в якій розвиток базових здібностей дитини та цілісність психологічних досягнень у сфері емоцій, пізнавального розвитку та вольової регуляції діяльності й поведінки є пріоритетними індикаторами особистісного зростання.

Упровадження освітньої технології «Радість розвитку» в дошкільному та початковому секторах освіти забезпечує:

- 1) **збалансований розвиток дітей** у сфері фізичного, емоційного, пізнавального, вольового та духовного розвитку особистості дитини, що набуває особливого значення на етапі переходу малюка від дошкільної до початкової освіти;
- 2) **підвищення психологічної культури взаємодії дорослого з дитиною** та розвиток творчого професійного потенціалу дорослих;
- 3) **усвідомлення дорослими відповідальності за повноцінний розвиток дитини;**
- 4) **ефективність підготовки фахівців** у розв'язанні виховних та навчальних завдань у галузі освіти.

Інноваційний досвід упровадження психологічно обґрунтованої освітньої технології «Радість розвитку», критерієм оцінки якої виступає творчий розвиток особистості дитини, системно об'єднує цілеспрямовані зусилля всіх суб'єктів освітнього простору та приносить у практику освіти нову якість:

- взаємозв'язок науки і практики суспільного дошкільного виховання;
- координаність та співпраця з усіма партнерами, які забезпечують оптимальний успішний розвиток дитини на етапі раннього дитинства (взаємозв'язок суспільного та родинного виховання);
- гнучкість, стійкість і адаптивність вибору форм та методів навчально-виховної роботи педагогів, який базується на індивідуальному потенціалі дитини і дитячої групи, наповненні принципи гуманізації соціокультурного середовища, в якому зростає сучасна дитина, атмосферою реальної освітньої особистісно орієнтованої практики.

Реалізація технології «Радість розвитку» відбулася в 11 областях України (Київській, Житомирській, Сумській, Волинській, Вінницькій, Хмельницькій, Миколаївській, Чернігівській, Донецькій, Луганській, Запорізькій, Івано-Франківській).

Комплект основних публікацій на тему комплексної науково-прикладної роботи налічує 25 робіт науково-методичного та розвивального-дидактичного характеру (серії видань: «Дитина замовляє розвиток», «Світ дитячої гри», «Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі», «Вчимося жити разом»). Захищено 12 кандидатських дисертацій.

3. Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського

«Технологія комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів у процесі фізичного виховання»

Колектив:

1. Приступа Євген Никодимович, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії наук, Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, ректор.
2. Петришин Юрій Володимирович, кандидат педагогічних наук, професор, відмінник освіти України, почесний працівник фізичної культури і спорту України, Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, професор кафедри теорії та методики фізичної культури.
3. Виноградський Богдан Анатолійович, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, член-кореспондент Української технологічної академії відділення «Сучасні біомеханічні технології», Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, завідувач кафедри стрільби та технічних видів спорту.
4. Петрина Роман Львович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, декан факультету фізичного виховання.
5. Пасічник Вікторія Михайлівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, старший викладач кафедри спортивних та рекреаційних ігор.

Актуальність. Дошкільний вік — найбільш відповідальний етап розвитку організму та один з найважливіших у становленні особистості людини. У цей період закладаються основи здоров'я, повноцінного фізичного розвитку, фізичної підготовленості, відбувається стабілізація біологічних передумов особистісного розвитку, формування психічних процесів (В. К. Бальсевич, 2000; Е. С. Вільчківський, О. І. Курок, 2004; М. В. Савчин, 2005; В. С. Мухина, 2006; Е. Я. Степаненкова, 2006; Н. В. Москаленко, 2011), а найкращі умови для цього створюються в процесі фізичного виховання. Фізичне виховання — особливий вид діяльності, у процесі якої можливе створення оптимальних умов для комплексного розвитку всіх складових цілісної особистості (Б. М. Шиян, 2004; Л. В. Волков, 2008; І. В. Стародубцева, 2010; Т. Ю. Круцевич, 2012; Н. Є. Пантелова, 2014).

Невід'ємною частиною розвитку освітньої системи є удосконалення фізичного виховання підростаючого покоління. Саме це потребує необхідності пошуку нових організаційних форм. У результаті нашої теоретичної й експериментальної роботи було доведено, що один з інноваційних напрямів — перспективний і давно назрілий у фізкультурно-спортивній галузі підхід, який полягає в екстраполяції ігрових засобів фізичної культури на інші навчальні заняття (розвиток мовлення, математика, екологія тощо), які розкриваються в рухливо-дидактичних завданнях у навчання дошкільнят. Саме за допомогою засобів фізичної культури підкреслюється цілісність освіти, де фізична культура виступає стрижневою й зв'язною ланкою.

Водночас необхідно відзначити недостатню розробленість механізмів педагогічного впливу, спрямованого на інтегроване розв'язання завдань фізичного й розумового вдосконалення дошкільників за допо-

могою спортивного інвентарю з дидактичною символікою. Це важливо у зв'язку з тим, що однією з умов розвитку особистості дошкільника є активна взаємодія з предметним світом (С. Л. Рубінштейн, 2000; Л. С. Віготський, 2003; Ж. Л. Козіна, О. Г. Лахно, 2011).

Отже, проблема дидактичного забезпечення комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дошкільників у процесі фізичного виховання недостатньо вивчена, але вкрай необхідна у світлі сучасних вимог, що й зумовлює актуальність роботи.

Мета — обґрунтувати й розробити організаційно-методичні засади фізкультурно-оздоровчих занять з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів для комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Наукова новизна отриманих результатів:

— *уперше* доведено взаємозумовленість між розвитком дрібної моторики й компонентами розумової сфери дітей 5 років, що визначається наявністю взаємозв'язків між показниками рухових тестів і когнітивних процесів;

— *уперше* розроблено структурну модель комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку в процесі занять фізичними вправами з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів;

— *уперше* обґрунтовано зміст та організаційно-методичні засади технології комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробленні технології комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів та впровадженні її в навчально-виховний процес; у розробленні змісту ігрових вправ, рухливих ігор та естафет, спрямованих на комплексний розвиток фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку з використанням інтегрально-розвивальних м'ячів.

Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів м. Львова, Львівського державного університету фізичної культури у викладанні дисциплін «Теорія і методика рухливих ігор» та «Теорія і методика фізичного виховання», що підтверджено відповідними актами впровадження.

Публікації. Результати роботи викладено у 21 науковій праці, з них захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту Пасічник В. М., навчальний посібник з грифом МОН України, 13 статей опубліковано в наукових фахових виданнях (з них у фахових виданнях України — 11, у закордонних періодичних виданнях — дві, з них одну внесено до бази даних Scopus), п'ять статей — в інших виданнях та свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Багатопрофільна система позашкільної STEM-освіти

«Малий каразінський університет»

Колектив:

1. Гельфгат Ілля Маркович, кандидат фізико-математичних наук, відмінник освіти України, заслужений учитель України, комунальний заклад «Харківський фізико-математичний лицей №27 Харківської міської ради Харківської області», учитель фізики.
2. Коршак Віра Федосіївна, кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, старший науковий співробітник фізичного факультету.
3. Курільченко Валерія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, завідувач відділу Центру дошкільної освіти.
4. Ліфиць Сергій Олександрович, заслужений учитель України, відмінник освіти України, комунальний заклад «Харківський фізико-математичний лицей №27 Харківської міської ради Харківської області», учитель математики.
5. Садовниченко Юрій Олександрович, заслужений працівник освіти України, Харківський національний медичний університет, старший викладач, виконуючий обов'язки завідувача кафедри медичної біології.
6. Чеботарьов Вадим Іванович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, заслужений викладач Харківського державного університету, відмінник освіти України, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, директор Центру дошкільної освіти.

Важливими завданнями позашкільних навчальних закладів є формування в учнів нових знань, умінь і навичок, організація змістовного дозвілля з урахуванням індивідуальних інтересів і здібностей кожної особистості, творча самореалізація дитини, активізація інтелектуального, духовного розвитку, підготовка до активної професійної та громадської діяльності. Вони реалізують положення, закріплені в Концепції Нової української школи.

Мета роботи: створення та розбудова багатопрофільної системи позашкільної STEM-освіти.

Наукова новизна: уперше в Україні на базі найстарішого класичного університету IV рівня акредитації створено відкрите персоналізоване середовище STEM-освіти, яке поєднує найкращі університетські традиції з унікальними інноваційними підходами й інформаційними технологіями.

Понад 1000 школярів щороку здобувають ґрунтовну позашкільну освіту в Малому каразінському університеті за 11 напрямками й долучаються до дослідницької роботи, наукової творчості та підвищують свій інтелектуальний рівень, покращують показники навчання в загальноосвітній школі за унікальними методиками, щороку його учні здобувають перемоги на наукових змаганнях різних рівнів. У процесі навчання наголос роблять на формуванні в дитини здатності шукати і знаходити нові нетрадиційні способи розв'язання поставлених завдань, забезпечують рівність доступу до освіти та її інклюзивність. Високі досягнення учнів поєднуються з їхньою соціальною адаптацією, гармонізацією взаємодії учнів, їхніх батьків, викладачів та тьюторів, що забезпечує спадкоємність університетських традицій.

ОФІЦІЙНО

За результатами роботи опубліковано 4 підручники, 54 навчальних та навчально-методичних посібники, 49 статей і тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях. захищено 1 кандидатську дисертацію.

3. Попереднього подання відкрито нові навчальні напрями, зросли кількість навчальних груп, учнів Малоого університету, переможців наукових змагань різних рівнів на 23—48%, започатковано нові позашкільні заходи та змагання, учні беруть участь у проєктах міжнародного рівня, засновано дитячий науково-популярний альманах «UNIVERSITATES скарбниця інтелекту», видано 2 підручники, 7 навчальних посібників, опубліковано 12 статей, представлено здобутки на 8 конференціях, захищено 1 дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук, створено та оновлено три сайти. Досвід Малоого каразінського університету узагальнено та використано у роботі п'яти вищих навчальних закладів України.

До складу колективу авторів внесено В. Ф. Коршак замість О. І. Песіна у зв'язку зі смертю останнього.

5. Національна академія наук України Національний центр «Мала академія наук України» Науково-освітній інтернет-портал «Тарас Григорович Шевченко» (www.kobzar.ua)

Колектив:

1. Андрущенко Тетяна Іванівна, доктор філософських наук, професор, заслужений працівник культури України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, завідувач кафедри етики та естетики, професор.

2. Гальченко Сергій Анастасійович, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник, заслужений працівник культури України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України, заступник директора з наукової та видавничої діяльності.

3. Глоба Лариса Сергіївна, доктор технічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», професор, завідувач кафедри інформаційно-телекомунікаційних мереж.

4. Гончар Андрій Володимирович, Національний центр «Мала академія наук України», провідний інженер.

5. Копійка Олег Валентинович, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору Національної академії наук України, провідний науковий співробітник.

6. Кудряк Віктор Михайлович, заслужений працівник культури України, Національний центр «Мала академія наук України», старший науковий співробітник.

7. Ляшук Костянтин Володимирович, Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору Національної академії наук України, аспірант.

8. Семенюк Григорій Фокович, доктор філологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, відмінник освіти України, Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, директор.

9. Стрижак Олександр Євгенійович, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, Національний центр «Мала академія наук України», заступник директора з наукової роботи.

10. Трофимчук Олександр Миколайович, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України, директор.

Основна мета — створення мережевого відкритого і доступного знань орієнтованого інформаційного ресурсу, який повномасштабно відображає життя і творчість Великого Кобзаря, гармонійно інтегрується та синхронізується за змістом з навчальним процесом позашкільних навчальних закладів і може використовуватися на заняттях у середній школі в організації навчально-дослідницької діяльності учнів.

Наукова новизна роботи полягає у створенні механізмів та інструментів онтологічного управління навчально-дослідницькою діяльністю учнів і відвідувачів порталу для формування мережевої системи знань про життя і діяльність Т. Шевченка. Уперше створено науково-освітній портал, взаємодія в середовищі якого базується на використанні механізмів трансдисциплінарних онтологій, функціонал яких допомагає учням та іншим користувачам створювати онтологічні кабінети, що є інтелектуальною мультиагентною системою для всіх мережевих інформаційних ресурсів і систем, незалежно від використаних стандартів і форматів їх створення. Мультиагентність кабінету є значним методологічним результатом роботи зі створення порталу й має світову значимість для освітніх процесів.

Наукове і практичне значення полягає у створенні знань орієнтованої технологічної та методичної основи формування науково-освітніх порталів, у середовищі яких довільний інформаційний ресурс може бути представлено як певну інтерактивну систему знань. У середовищі порталу створено різні за тематикою онтологічні описи, які висвітлюють життя і діяльність Т. Шевченка, погляди на його творчість та життя сучасників і наступних поколінь.

Портал — інструмент пошуку, перегляду та обробки різноманітних збірних матеріалів на основі інтелектуальних сервісів, до яких насамперед слід зарахувати семантичний контент-аналіз інформаційних масивів, формування таксономії документів, які вивчають і досліджують, формування тематичних та міждисциплінарних тезаурусів для персоналізованих електронних бібліотек, формування темпоральних категорій (Timeline), панорам 3D тощо. Саме мережеві інструменти забезпечують дослідження фактів та явищ життя і діяльності Кобзаря з осмисленням і виокремленням головних факторів і причин тих чи інших подій, пов'язаних з біографією митця.

За період створення і впровадження науково-освітнього порталу «ТАРАС ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО» члени авторського колективу опублікували дві монографії щодо використання трансдисциплінарної методології у створенні цифрових ресурсів науково-освітніх порталів, організації педагогічного процесу та відповідної науково-методичної бази у позашкільній діяльності, забезпечення навчально-дослідницької діяльності учнів у такому науковому напрямі, як шевченкознавство. Та кож опубліковано 11 відповідних методичних посібників та рекомендацій. Кількість статей у фахових виданнях — 89, з них у наукометричних — 54. захищено докторську дисертацію за спеціальністю «Інформаційні технології».

Номінація «Загальна середня освіта»

1. Комунальний заклад освіти «Навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради»

«Науково-методичні засади соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру»

Колектив:

1. Гаврилова Наталя Миколаївна, відмінник освіти України, комунальний заклад освіти «Навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради», вчитель соціально-побутового орієнтування.

2. Глухова Світлана Валеріївна, комунальний заклад освіти «Навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради», учитель математики.

3. Пономаренко Наталя Віталіївна, комунальний заклад освіти «Навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради», вчитель української мови і літератури.

4. Рейда Кароліна Віталіївна, кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, відмінник освіти України, комунальний заклад освіти «Навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради», директор.

5. Терещенко Вікторія Володимирівна, відмінник освіти України, комунальний заклад освіти «Навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради», вчитель трудового навчання.

Діти з порушенням інтелектуального розвитку потребують особливих форми виховання й навчання. Питання надання спеціальної допомоги таким дітям дуже актуальні. Розкриття і реалізація здібностей кожного вихованця з особливими освітніми потребами у процесі соціальної адаптації дає можливість для формування життєвої компетентності, що відповідає стратегічним пріоритетам, визначеним Конвенцією ООН «Про права інвалідів». Необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності соціалізації дітей з порушеннями розумового розвитку в процесі їхнього навчання і виховання визначають необхідність розроблення та практичної реалізації науково-методичних засад.

Мета роботи — забезпечення дитини системою адекватних педагогічних впливів засобами змісту, методики та організаційних форм, визначених відповідно до предметів корекційно-розвивального впливу, цілей та очікуваних результатів на всіх стадіях соціалізації в умовах навчально-реабілітаційного центру.

Наукова новизна роботи полягає у розробленні науково-методичних засад соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами у педагогічній теорії та практиці, у процесі соціальної й життєвої практики в умовах навчально-реабілітаційного центру.

Практична значущість полягає у створенні навчальних посібників, програм, практичних матеріалів тощо стосовно цієї проблематики. Вони є великими помічниками для педагогів-практиків, які працюють у системі корекційної та інклюзивної освіти, а також студентів дефектологічних факультетів. Роботи корекційних педагогів-практиків навчально-реабілітаційного центру «ШАНС», досягнення яких апробовано та впроваджено у корекційно-виховний процес, сприяють підвищенню рівня мотивації до навчання учнів з особливими освітніми потребами, підвищенню якості навчання, одержання якісного зворотного зв'язку, реалізації принципу індивідуально орієнтованого навчання, впровадженню інноваційних технологій.

2. Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради «Мала гуманітарна академія: від ідеї до створення»

Колектив:

1. Овдіенко Людмила Кронідовна, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, відмінник освіти України, Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія», директор.

2. Сібіль Олена Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, доцент кафедри теорії та методики виховання.

3. Ястребова Валентина Яківна, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, відмінник освіти України, комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, професор кафедри менеджменту освіти та психології.

4. Тягушева Олена Георгіївна, кандидат наук з державного управління, класичний приватний університет (м. Запоріжжя), директор.

5. Левчишина Олена Михайлівна, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, відмінник освіти України, Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія», заступник директора з навчально-виховної роботи.

6. Біла Олена Віталіївна, відмінник освіти України, Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» Запорізької міської ради Запорізької області, заступник директора з навчально-виховної роботи.

7. Синьогіна Ольга Іванівна, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, відмінник освіти України, Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» Запорізької міської ради Запорізької області, учитель історії і правознавства.

8. Забігайло Іван Іванович, відмінник освіти України, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» Запорізької міської ради Запорізької області, учитель фізики.

9. Нікітіна Галина Костянтинівна, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, відмінник освіти України, Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» Запорізької міської ради Запорізької області, учитель етики, художньої культури та образотворчого мистецтва.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, підкреслюючи необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості й конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір, серед завдань удосконалення структури системи освіти визначає й урізноманітнення моделей організації освіти, а серед очікуваних результатів — створення системи освіти нового покоління.

За останні десятиліття у всіх регіонах України був накопичений багатий досвід проєктування моделей розвитку навчальних закладів, реалізації цих проєктів, управлінням то та науково-методичного супроводу.

Як зазначають науковці та практики, один із чинників, які гальмують подолання кризових явищ в освіті, — замкнений характер традиційної системи освіти, що виявляється у такому:

— пріоритетність принципу територіальності надання освітніх послуг, тобто обмеження доступу до якісних освітніх послуг;

— незначний вплив громади на якість освітньої політики навчального закладу;

— неможливість використання соціально-культурного потенціалу громади в освітньому процесі.

Отже, потребує методологічного обґрунтування і практичної апробації теорія й практика інноваційного пошуку освітніх моделей навчальних закладів XXI століття.

Мета — теоретично обґрунтувати та перевірити зміст, методи, технологію і соціально-педагогічні умови впровадження моделі школи відкритої освіти.

Розроблення та впровадження моделі школи відкритої освіти на базі Запорізького колегіуму «Мала гуманітарна академія» зумовлені багаторічними інноваційними розвитком навчального закладу.

Особливість його — те, що протягом 20 років освітній заклад перебуває в режимі системних, модульних та локальних інновацій, що охоплюють усі аспекти діяльності. За цей час успішно завершено *три експерименти всеукраїнського рівня*:

1995—2005 рр. — «Розробка та апробація моделі гуманітарної школи художньо-естетичного спрямування» (наказ МОН України від 28 червня 1995 року №191; науковий керівник Сібіль О.І.);

2006—2013 рр. — «Безперервна профільна освіта в системі взаємодії навчального комплексу і вищого навчального закладу» (наказ МОН України від 03.07.06 р. №500; науковий керівник Сібіль О.І.);

2013—2015 рр. — «Впровадження моделі школи відкритої освіти» (наказ МОН України від 29.10.2013 р. №1508; науковий керівник Ястребова В.Я.).

Практична значущість досвіду полягає у створенні інноваційного навчального закладу — Запорізького колегіуму «Мала гуманітарна академія»:

- розроблені та втілені в життя моделі школи художньо-естетичного спрямування;
- упровадженні безперервної профільної освіти;
- створенні моделі школи відкритої освіти;
- реалізація суспільно-педагогічних програм та проєктів;
- забезпеченні умов для збереження і зміцнення здоров'я учнів, їхніх різноманітних творчих здібностей;
- професійному зростанні педагогічних кадрів;
- створенні сучасної матеріальної бази.

Наукова новизна досвіду Запорізького колегіуму «Мала гуманітарна академія» полягає у широкому розумінні сутності відкритої освіти: на відміну від багатьох закордонних та вітчизняних концепцій, у яких під відкритою освітою розуміють передусім дистанційну освіту, в цьому навчальному закладі концепція передбачає всебічну відкритість у соціумі.

Упровадження моделі навчального закладу відкритої освіти забезпечило можливості громади (батьків, шкіл, громадських і приватних організацій) стати партнерами в реалізації потреб спільноти, поєднати можливості колегіуму, громади та її ресурсів для підвищення якості життя у громаді.

Головний соціальний ефект упровадження досвіду — перетворення Запорізького колегіуму «Мала гуманітарна академія» на осередок підвищення не тільки якості освіти, а й якості життя громади.

Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» — дійсний член Всеукраїнської асоціації шкіл майбутнього, переможець всеукраїнського конкурсу «Школа сприяння здоров'ю» (2003 р.), призер всеукраїнського конкурсу-захисту на кращу модель навчального закладу «Школа майбутнього» (2010 р.), активний учасник виставок різних рівнів: «Сучасна освіта в Україні-2009, 2013» (бронзові медалі); «Сучасні заклади освіти — 2010» (золота медаль); «Сучасні заклади освіти — 2012» (срібна медаль); виставки-презентації «Інноватика в сучасній освіті», 2012 р. (срібна медаль); 2013 р., 2014 р. — лауреат І ступеня. Педагогічний колектив колегіуму нагороджено Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, грамотою Академії педагогічних наук України.

Досвід педагогічного колективу колегіуму представлено у тринадцятьох практичних посібниках (1999—2014):

1. Проєктування і розбудова особистісно зорієнтованого освітнього процесу школи: науково-методичний збірник // Запоріжжя, Інститут змісту та методів навчання Міністерства освіти України, 1999. — 96 с.

2. Мониторинг образовательной системы гуманитарной школы художественно-эстетической направленности: научно-методическое пособие / Под общей редакцией Е. И. Сибиль. — Запорожье: Школа-комплекс эстетического образования и воспитания №9; Научно-методический центр среднего образования МОН Украины, 2000. — 116 с., приложения.

3. Виховна система гуманітарної школи художньо-естетичного спрямування: Науково-методичний посібник // Школа-комплекс естетичного навчання і виховання №9 м. Запоріжжя; Науково-методичний центр середньої освіти МОН України. — 2001. — 192 с., додатки — 6.

4. Формування здорового способу життя в умовах гуманітарної школи художньо-естетичного спрямування: науково-методичний посібник // Школа-комплекс естетичного навчання та виховання №9 м. Запоріжжя; Науково-методичний центр середньої освіти Міністерства освіти і науки України. — 2002. — 180 с., 17 таблиць, 6 додатків.

5. Науково-методичне забезпечення діяльності гуманітарної школи художньо-естетичного спрямування: науково-методичний посібник // Школа-комплекс естетичного навчання та виховання №9 м. Запоріжжя; Науково-методичний центр середньої освіти Міністерства освіти і науки України. — 2003. — 264 с., 9 додатків.

6. Управління діяльністю гуманітарної школи художньо-естетичного спрямування: науково-методичний посібник // Школа-комплекс естетичного навчання та виховання №9 м. Запоріжжя; Науково-методичний центр середньої освіти Міністерства освіти і науки України. — 2004. — 220 с.

7. Проєктування системи профільної освіти Запорізького загальноосвітнього навчально-виховного комплексу «Мала гуманітарна академія»: науково-методичний посібник. — Запоріжжя: КПУ, 2008. — 88 с., 5 додатків.

8. Змістовні аспекти профільної освіти запорізького загальноосвітнього навчально-виховного комплексу «Мала гуманітарна академія»: науково-методичний посібник. — Запоріжжя: КПУ, 2009. — 108 с., 5 додатків.

9. Формування готовності учнів ЗЗНВК «МГА» до свідомого вибору профілів навчання: науково-методичний посібник. — Запоріжжя: КПУ, 2010. — 190 с., 10 додатків.

10. Інноваційні технології в системі допрофільної та профільної освіти ЗЗНВК «Мала гуманітарна академія»: науково-методичний посібник. — Запоріжжя: КПУ, 2012. — 145 с., 6 додатків.

11. Розробка та впровадження моделі школи майбутнього (з досвіду роботи НВК «Мала гуманітарна академія №9» м. Запоріжжя) / Л. К. Овдіенко, В. Я. Ястребова — Запоріжжя, 2012. — 82 с.

12. Профільне навчання в системі безперервної освіти «школа — вищий навчальний заклад»: науково-методичний посібник. — Запоріжжя: КПУ, 2013. — 180 с., 5 додатків.

13. Школа відкритої освіти як осередок розвитку громади. — Запоріжжя, 2014. — 146 с., 5 додатків.

Під егідою Інституту інноваційних технологій та змісту освіти видано науково-методичні посібники:

«Мала гуманітарна академія»: від ідеї до створення» (Київ — Чернівці: «Букрек», 2012), (серія «Школа майбутнього»);

«Профільна школа — шлях до свідомого вибору професії: із досвіду роботи Запорізького колегіуму «Мала гуманітарна академія» (Київ — Чернівці: «Букрек», 2015), (серія «Школа майбутнього»);

«Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» — школа відкритої освіти» (Запоріжжя — Чернівці: «Букрек», 2015).

Досвід педагогічного колективу двічі висвітлювали у щомісячному науково-педагогічному журналі «Рідна школа»:

• 2003 р. №11 (886), листопад (спецвипуск);

• 2016, №2—3 (1034—1035), лютий-березень (спецвипуск).

3. Національний університет фізичного виховання і спорту України Проект «Олімпійська освіта в системі навчально-виховного процесу підрастаючого покоління»

Колектив:

1. Булатова Марія Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат премії Української академії наук, Національний університет фізичного виховання і спорту України, завідувач кафедри історії та теорії олімпійського спорту.
1. Бубка Сергій Назарович, кандидат педагогічних наук, доктор наук з фізичного виховання і спорту, заслужений майстер спорту, олімпійський чемпіон, Національний олімпійський комітет України, президент.
2. Єрмолова Валентина Михайлівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, заслужений працівник фізичної культури та спорту України, відмінник освіти України, Національний університет фізичного виховання і спорту України, професор кафедри історії та теорії олімпійського спорту.

ОФІЦІЙНО

Національний університет фізичного виховання і спорту України відповідно до листа МОН України від 01.11.2016 р. №1/9-576 рекомендує на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2017 року в номінації «Загальна середня освіта» проект «Олімпійська освіта в системі навчально-виховного процесу підростаючого покоління», розроблений і впроваджений у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів України колективом фахівців у складі:

— Булатової Марії Михайлівни, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри історії та теорії олімпійського спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України,

— Бубки Сергія Назаровича, кандидата педагогічних наук, доктора наук з фізичного виховання та спорту, президента Національного олімпійського комітету України,

— Єрмолової Валентини Михайлівни, кандидата наук з фізичного виховання та спорту, доцента, професора кафедри історії та теорії олімпійського спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Найважливіша складова фундаментальної освіти, основи якої повинна давати середня школа, — гуманітарна освіта, що дає змогу сформувати в учнів сукупність ціннісних орієнтирів у культурному і моральному сенсах, широкий світогляд і художній смак, надати їм можливості для самореалізації, культурного розвитку.

Один з перспективних напрямів розв'язання цієї проблеми — використання в системі гуманітарної освіти багатогранних і світоглядних цінностей, соціально-економічними та політичними реаліями, що перетворило його на універсальне явище, приклад ефективного співпраці країн і народів в ім'я гармонійного розвитку людини.

Освітні й виховні можливості олімпійського руху спричинилися до розвитку в світовому співтоваристві так званої олімпійської освіти — педагогічного процесу, спрямованого на виховання та освіту підростаючого покоління в душі ідеалів і цінностей олімпізму — філософії життя, що поєднує в гармонійне ціле якості тіла, духу та розуму.

З огляду на це автори втілюють у систему освіти України проект «Олімпійська освіта в системі навчально-виховного процесу підростаючого покоління».

Мета проекту полягає у розробленні та обґрунтуванні теоретико-методичних основ реалізації олімпійської освіти в загальноосвітніх навчальних закладах України та перевірки їх ефективності.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що:

- теоретичні дослідження відповідно до проекту «Олімпійська освіта в системі навчально-виховного процесу підростаючого покоління» дали змогу розробити структурно-функціональну модель інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів, яка характеризується конкретною метою, завданнями, змістом, оптимальними формами, методами і засобами її організації;
- уперше розроблено й теоретично обґрунтовано модель формування гуманістичних цінностей в учнів шкільного віку в реалізації олімпійської освіти у системі навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів;
- теоретично обґрунтовано і доведено, що інтеграція олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів — цілісна дієва педагогічна система, яка реалізується за певних організаційно-педагогічних умов:

- збагачення змісту навчальних предметів матеріалом з історії й сьогодення олімпійського руху та Олімпійських ігор;
- поширення філософії та гуманістичних цінностей олімпізму серед учнівської молоді у процесі навчання і виховання;
- застосування інноваційних підходів у системі управління навчально-виховним процесом навчального закладу;
- позитивне ставлення вчителів до діяльності учнів у процесі навчання й виховання передусім до фізкультурно-спортивної, побудованої на прагненні дотримуватися ідеалів і цінностей олімпізму;
- використання міжпредметних зв'язків;
- створення здоров'язберігаючого та здоров'язміцнюючого середовища, збільшення рухового режиму школярів;
- формування позитивних мотивацій в учнів до занять фізичною культурою і спортом;
- залучення батьків та громадськості до розв'язання проблеми гармонійного розвитку дитини засобами фізкультурно-спортивної діяльності;
- розвиток учнівського самоврядування і волонтерського руху;
- науково-методичне забезпечення процесу інтеграції олімпійської освіти;
- забезпечення теоретико-методичної підготовки педагогічних кадрів у процесі безперервної освіти;

— уперше розроблено і теоретично обґрунтовано систему організації підготовки різних категорій педагогічних працівників до діяльності з інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів.

Практична значущість одержаних результатів визначається розробленням методології інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів та її навчально-методичного забезпечення.

Розроблено і впроваджено у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів:

— навчальну програму спеціального курсу «Основи олімпійських знань» (для учнів 5—11 класів);

— цикл навчальних посібників для учнів з історії сучасного олімпійського руху (2014—2016 рр. — 5 посібників);

— цикл видань, що розкривають історичну спадщину олімпійського спорту в Україні (2014—2016 — 4 книжки);

— серію методичних посібників для вчителів з метою забезпечення впровадження олімпійської освіти у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів України (2014—2016 — 1 посібник);

— чотири комплекти навчальних плакатів (три комплекти по 10 шт.) з історії олімпійського руху та гуманістичних цінностей олімпізму, один комплект з історії олімпійських видів спорту — 60 шт. (2014—2016);

— настільні ігри «Олімпійські перегони» та «Олімпійське лото»;

У період з 2014 р. впроваджено нові форми організації олімпійської освіти у роботі із школярами.

Створено всеукраїнську мережу шкіл олімпійської освіти, яка з 2014 р. поповнилася на 100 шкіл і об'єднує 269 загальноосвітніх навчальних закладів з усіх областей України.

Розроблено систему підвищення теоретико-методичної і практичної підготовки учителів, яка дає змогу організувати безперервну післядипломну підготовку різних категорій педагогічних працівників з питань впровадження олімпійської освіти на різних рівнях через проведення засідань методичних об'єднань учителів, семінарів-практикумів, майстер-класів, курсів підвищення кваліфікації, всеукраїнських семінарів тощо.

Рубрика «Олімпійська освіта в школі», започаткована авторами проекту в 2008 р. у фаховому науково-методичному журналі «Фізичне виховання в рідній школі», забезпечує вільний доступ педагогів до методичних та інформаційних матеріалів з питань впровадження олімпійської освіти.

Опубліковано:

— навчальних програм — 2 (з відповідним грифом МОН України);

— навчальних посібників — 22 (з відповідним грифом МОН);

— методичних посібників — 4 (з відповідним грифом МОН України);

— енциклопедій — 9 (з відповідним грифом МОН України);

— монографій — 8;

— освітньо-популярних видань — 13;

— наукових статей — 47.

Захищено дисертацій — 4:

1. На здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за темами:

«Теоретико-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів» (2009);

«Олімпійська освіта в системі формування гуманістичних цінностей школярів» (2014);

«Організаційно-методичні основи олімпійської освіти учнів молодшого шкільного віку (на прикладі учнів 4-х класів)» (2015).

2. На здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту за темою:

«Олімпійський спорт: давньогрецька спадщина та сучасний стан» (2014).

Навчально-методичне забезпечення процесу реалізації олімпійської освіти в школах України, розроблене колективом авторів, визнано світовою спільнотою та не має аналогів у світі. За ініціатииви європейських олімпійських комітетів навчально-методичний супровід процесу впровадження олімпійської освіти (навчальні посібники для учнів, методична література для вчителів, плакати, настільні ігри) представлено в Олімпійському музеї (Лозанна) та рекомендовано для впровадження олімпійської освіти у країнах Європи.

4. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Цикл робіт «Навчально-методичний комплект з геометрії для 7—11 класів загальноосвітніх навчальних закладів»

Кандидати:

1. Бурда Михайло Іванович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України, завідувач відділу математичної та інформативної освіти.

2. Тарасенкова Ніна Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, відмінник освіти України, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, професор, завідувач кафедри математики та методики навчання математики.

3. Богатирьова Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри математики та методики навчання математики.

4. Бочко Оксана Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри математики та методики навчання математики.

5. Коломієць Оксана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри математики та методики навчання математики.

6. Сердюк Зоя Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри математики та методики навчання математики.

Цикл робіт створено протягом 2005—2016 рр. До нього входять **5 підручників**: «Геометрія, 7 кл.» (перероб. 2015, 1-ше вид. 2007), «Геометрія, 8 кл.» (перероб. 2016, 1-ше вид. 2008), «Геометрія, 9 кл.» (2009), «Геометрія, 10 кл. (академічний рівень)» (2010), «Геометрія, 11 кл. (академічний і профільний рівні)» (2013); **14 навчально-методичних посібників із грифом МОН України**: «Самостійні та контрольні роботи з геометрії», «Експрес-контроль з геометрії» для 7—11 кл., «Перевірка предметних компетентностей. Збірник завдань для контролю навчальних досягнень учнів» (7, 8 кл.); **3 навчально-методичні посібники апробаційного характеру**: «Компетентнісні контрольні роботи з геометрії» (9, 10, 11 кл.).

Мета циклу робіт — створити науково обґрунтоване навчально-методичне забезпечення компетентісно орієнтованого навчання геометрії учнів 7—11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Наукова новизна циклу робіт: уперше підручники з геометрії для 7—11 класів та дидактичний супровід до них створено на засадах компетентісного, особистісно-діялісного та семіотичного підходів; зміст геометричної освіти через авторські засоби навчання переорієнтовано на формування математичної компетентності учнів; розроблено нові способи побудови апарату організації засвоєння та апарату орієнтування підручників; розроблено основи теорії К-задач і створено відповідні засоби навчання; *удосконалено* теорію підручника, моделі диференційованого навчання геометрії; *набула подальшого розвитку* методична система навчання геометрії в школі.

Практичне значення циклу робіт — навчально-методичне забезпечення компетентізації шкільної геометричної освіти, що ґрунтується на сучасних засадах дидактики та теорії й методики навчання математики.

Кількість публікацій стосовно циклу робіт «Навчально-методичний комплект з геометрії для 7—11 класів загальноосвітніх навчальних закладів» становить: 2 монографії, **27** підручників (з них 5 входять до комплекту), **94** посібники (з них 17 входять до комплекту), **5** концепцій усеукраїнського рівня, **2** державні стандарти базової і повної загальної середньої освіти, **15** програм з математики (затверджено МОН України), **2** аналітичні матеріали, **18** статей у закордонних виданнях (з них 9 у журналах із IF), **112** статей у виданнях України (з них 104 у фахових журналах), матеріали і тези доповідей на конференціях: міжнародних **62** (за кордоном — 26, в Україні — 36), всеукраїнських — **33**. **Захищено**: 4 докторські та 25 кандидатських дисертацій.

Номінація «Професійно-технічна освіта»

1. Державний навчальний заклад «Київський професійний коледж з посиленою військовою і фізичною підготовкою»

Модернізація професійно-технічної освіти, підвищення її якості і культури

Колектив:

1. Возненко Людмила Іванівна, державний навчальний заклад «Київський професійний коледж з посиленою військовою і фізичною підготовкою», викладач.

2. Волошкова Лада Миколаївна, державний навчальний заклад «Київський професійний коледж з посиленою військовою і фізичною підготовкою», заступник директора з виховної роботи.

3. Петрович Василь Сергійович, заслужений працівник освіти України, державний навчальний заклад «Київський професійний коледж з посиленою військовою і фізичною підготовкою», директор.

Актуальність. Оновлення змісту професійної освіти на сучасному етапі вимагає підвищення її якості й фахової культури випускника; наближення робітничих професій до військово-облікових спеціальностей Збройних сил України (уніфікація стандартів); підготовки кваліфікованих кадрів для підприємств оборонного комплексу; впровадження інноваційних навчальних технологій; спрямування роботи закладів освіти на випереджувальний ефект запитів ринку праці; підняття престижу робітничих професій; національно-патріотичне виховання молоді.

Мета. Виконання положень Національної стратегії розвитку освіти України на 2012—2021 рр., Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016—2020 рр. Розроблення та впровадження сучасних стандартів робітничих професій широких кваліфікацій. Упро-

вадження в систему професійної освіти принципів військово-патріотичного виховання молоді. Застосування інноваційних проектів навчання, підвищення ефективності, якості та культури освіти.

Наукова новизна. Інтегрування європейських принципів розроблення державних стандартів системи професійної освіти для потреб українського ринку праці. Створення системи здійснення військово-професійної підготовки на базі здобуття робітничих кваліфікацій. Створення навчального закладу нового типу. Наближення та уніфікація стандартів робітничих професій широких кваліфікацій до військово-облікових спеціальностей — ефективне використання державних коштів.

Науково-практична значимість.

Розроблено нову систему в професійній освіті безперервного навчання:

- розроблення стандартів професій широких кваліфікацій;
- кадрове забезпечення через створення Міжрегіонального центру професійно-педагогічної майстерності;
- упровадження інноваційних навчальних технологій через модернізацію матеріально-технічної бази;
- підвищення якості професійно-технічної освіти і фахової культури шляхом створення умов для всебічного розвитку особистості.

Розроблені та перебувають на стадії апробації державні стандарти професійної освіти робітничих професій широких кваліфікацій: «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення» (4113), «Майстер готельного обслуговування» (5129) та «Офіс-адміністратор» (4222), кваліфікаційні характеристики яких затвердили відповідні міністерства. На етапі розроблення та затвердження перебуває державний стандарт професійно-технічної освіти робітничих професій широких кваліфікацій — «Адміністратор програм радіо і телебачення» (4229). Стандарт «Оператор телекомунікаційних послуг» (4229) затверджено на державному рівні у грудні 2016 року.

Триває підготовка молоді за військово-професійним спрямуванням, що є невід'ємною складовою модернізації професійної освіти у закладі нового типу — професійному коледжі з посиленою військовою і фізичною підготовкою.

Номінація «Вища освіта»

1. Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

«Теоретико-методичні засади проектування і використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти»

Колектив:

Колос Катерина Ростиславівна, кандидат педагогічних наук, комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, професор кафедри педагогіки та андрагогіки.

Актуальність дослідження. Необхідна умова створення сучасного конкурентоспроможного соціально-економічного розвитку України — якісна професійна підготовка фахівців у цілісному навчальному середовищі, що базується на широкому використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в закладах освіти.

Процес інформатизації закладів освіти покладено в основу цілеспрямованої державної освітньої політики країни, проте для забезпечення інтеграції системи освіти України до європейського і світового освітнього простору здійснення організаційних заходів недостатньо. Необхідно модернізувати цільові та змістовно-технологічні аспекти освіти, що базуються на масштабованому використанні таких новітніх ІКТ, як електронні освітні ресурси (ЕОР), хмарні технології, освіта 3.0 тощо.

Теоретичний аналіз останніх наукових досліджень і публікацій провідних українських і закордонних учених у галузі освіти, а також стану практичного застосування ІКТ у навчально-пізнавальному процесі курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників виявив суперечності між:

- загальними потребами інформатизації дошкільної, загальноосвітньої та позашкільної освіти України та рівнем ІКТ-компетентності педагогічних працівників; стрімким підвищенням впливу ІКТ на розвиток післядипломної педагогічної освіти та відсутністю теоретичних досліджень і методик щодо системного використання ІКТ у навчально-пізнавальному процесі курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- загальними практичними завданнями, успішність здійснення яких зумовлено педагогічно виваженим добром, інтеграцією та системним використанням ІКТ й неготовністю значної частини академічного й адміністративного персоналу закладів післядипломної педагогічної освіти до виконання відповідної конструктивної діяльності;
- наявністю й доступністю значної кількості ІКТ і відсутністю опису процесу та критеріїв їх педагогічного виваженого добору;
- значним технологічним потенціалом комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти (КОНС ЗППО) та низьким рівнем урахування індивідуальних професійних інтересів, потреб і запитів учасників навчально-пізнавального процесу курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Це зумовлює необхідність розв'язання проблеми проектування і використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні методологічних, теоретичних, методичних засад проектування та використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

Наукова новизна і теоретичне значення полягає у таких одержаних результатах і прийнятих положеннях.

Уперше:

- виокремлено основні характеристики комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти; методичні особливості інтеграції комп'ютерно орієнтованих засобів навчання у навчально-пізнавальний процес закладу післядипломної педагогічної освіти;
- виокремлено особливості й тенденції використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання у післядипломній педагогічній освіті України та за кордоном;
- теоретично обґрунтовано та розроблено: концептуальні основи проектування та використання КОНС ЗППО; дидактичні вимоги до КОНС ЗППО; систему моделей КОНС ЗППО: модель процесу добору компонентів КОНС ЗППО, структурно-функціональну і процедурну моделі КОНС ЗППО; факторно-критеріальну модель оцінювання ефективності КОНС ЗППО; педагогічні моделі інтеграції та типологію компонентного складу КОНС ЗППО.

Удосконалено:

- шляхи і способи реалізації системного підходу до організації навчально-пізнавального процесу курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- методичні аспекти підвищення кваліфікації педагогічних працівників (цільовий, змістовно-технологічний і організаційний компонент) у комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі закладу післядипломної педагогічної освіти.

Уточнено поняття:

«комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище закладу післядипломної педагогічної освіти»; «дидактичні вимоги до КОНС ЗППО»; «педагогічні моделі інтеграції комп'ютерно орієнтованого навчального»

ОФІЦІЙНО

середовища закладу післядипломної педагогічної освіти у навчально-пізнавальний процес курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників»; «ефективність комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти»; «структурно-функціональна модель КОНС ЗППО»; «типологія компонентного складу КОНС ЗППО»; «взаємозв'язки компонентів комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти»; «індивідуальна траєкторія підвищення кваліфікації».

Практичне значення дослідження на тему «Теоретико-методичні задачі проектування і використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти» полягає в тому, що:

- розроблено дистанційний курс «Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника»;
- укладено навчальну та робочу програми спекурсу «Використання ІКТ у професійній діяльності академічного та адміністративного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти»;
- побудовано індивідуальні траєкторії підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- створено та модеруються сайти «Інформаційно-комунікаційні технології в Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти», «Методика навчання учнів основ HTML»; портали «Учителі Житомирщини», «Методичний міст Житомирщини», «Учитель року-2015» Житомирська область», «Учитель року-2016» Житомирська область» і педагогічна спільнота «ІКТ у професійній діяльності педагогів».

2. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Українсько-російсько-англійський тлумачний словник «Прикладна фізика» у 4 томах

Колектив:

1. Богорощ Олександр Терентійович, доктор технічних наук, професор, відмінник освіти України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», професор кафедри прикладної фізики.
2. Воронов Сергій Олександрович, доктор технічних наук, професор, відмінник освіти України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», виконуючий обов'язки завідувача кафедри прикладної фізики.
3. Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович, доктор технічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, професор кафедри професійної та технічної освіти і загальної фізики.
4. Майк Володимир Зиновійович, кандидат технічних наук, доцент, Українська академія друкарства, проректор з наукової роботи.
5. Ясінський Михайло Федорович, кандидат технічних наук, доцент, старший науковий співробітник, Українська академія друкарства, доцент.

Мета роботи полягає у створенні наукового забезпечення процесу інтеграції вітчизняної вищої освіти в європейський та світовий простір. Для досягнення цієї мети тлумачний словник підготовлено трьома мовами — українською, російською та англійською, вибраних з монографій, підручників, довідникової та періодичної наукової літератури з прикладної фізики і дотичних до неї галузей знань. Багато термінів і визначень, наведених у словнику, якими користуються у відповідній галузі знань, досі не входили до жодного зі спеціалізованих словників.

Тлумачний словник підготовлений на базі трьох попередніх словників та охоплює майже всі сфери фізичної лексики з прикладної фізики на основі української мови з поєднанням із російською та англійською мовами. Він охоплює понад 210 000 статей про терміни. У словнику розглянуто історичне і прикладне значення кожного фізичного терміна, що збільшило його загальний обсяг до 4 томів.

Основний напрям словника дає змогу досягти мети у вивченні фізичних основ розроблення новітніх матеріалів та їх комбінації, принципів формування граничних та оптимальних властивостей, уявлень класифікації та розподілу структурних елементів на атомному, нано-, мікро- та макrorівнях і закономірностях впливу зовнішніх чинників на їхні властивості. Ознайомлення із сучасними технологіями отримання в умовах керування синтезу речовин і матеріалів з прогнозуванням властивостей та можливостями їх використання.

У словнику значне місце відведено фізичним лексемам, які отримали точні тлумачення. Сюди увійшли терміни й словосполучення, які з різних причин не були відображені в тлумачних словниках раніше, що особливо важливо під час роботи над створенням державних стандартів України з використанням термінів, які становлять основу для розроблення галузевих стандартів, технологічних інструкцій, технічних умов, знаходячи відображення в навчальному процесі під час підготовки спеціалістів, бакалаврів, магістрів, аспірантів та науковців. До такої термінології зараховано поняття, органічно пов'язані зі світовою літературою й українською мовою, зокрема протягом останнього десятиліття у зв'язку з досягненнями в галузі кібернетики, інформаційних технологій, нанотехніки й електроніки, фізики ядра та високих енергій тощо.

Словник передусім призначений студентам, аспірантам та викладачам і розрахований на фізиків-науковців, інженерів, які працюють у різних напрямках фізики та промислових галузях. Має бути корисним для астрономів, хіміків, біологів, математиків, перекладачів з природничих і технічних дисциплін та широкого загалу читачів. Це спроба найповнішого представлення лексичного складу української мови у III тисячолітті, інтегрованої у європейський та світовий простір.

3. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Мультимедійний комплекс комп'ютерно-інтегрованих засобів дистанційно-віртуального навчання з використанням інтернет-технологій

Колектив:

1. Ямпольський Леонід Стефанович, кандидат технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», до виходу на пенсію у 2015 році професор кафедри технічної кібернетики.
2. Лісовиченко Олег Іванович, кандидат технічних наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент кафедри технічної кібернетики.
3. Мельничук Петро Петрович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Житомирський державний технологічний університет, професор кафедри технології машинобудування.
4. Олійник Володимир Валентинович, кандидат технічних наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», старший викладач кафедри технічної кібернетики.
5. Остапченко Костянтин Борисович, кандидат технічних наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент технічної кібернетики.
6. Поліщук Михайло Миколайович, кандидат технічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент кафедри технічної кібернетики.

7. Ткач Борис Петрович, доктор фізико-математичних наук, професор, Інститут комп'ютерно-інформаційних технологій Міжрегіональної академії управління персоналом, завідувач кафедри вищої та прикладної математики.

8. Ткач Михайло Мартинович, кандидат технічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент кафедри технічної кібернетики.

Представлена робота складається із 7 мультимедійних підручників, зведених у 4 навчальні комплекси. Усі підручники та їх мультимедійні версії мають гриф Міністерства освіти і науки України і зареєстровані департаментом інтелектуальної власності МОН України та Державною службою інтелектуальної власності України.

Мета роботи полягала у створенні на рівні світових стандартів комплексу мультимедійних засобів для:

- забезпечення користувача дружнім інтерфейсом і багатодієвими дистанційно-віртуальним навчально-методично-науковим ресурсів спеціалістів і магістрів відповідного напрямку підготовки;
- надання можливості формувати навчання як неперервний взаємопов'язаний процес поширення і поглиблення певної галузі знань за єдиним персональним автоматизованим навчальним місцем студента.

У роботі втілено багаторічний досвід науково-педагогічної діяльності авторів зі створення сучасної системи науково-методичного забезпечення, зв'язаних логічною схемою викладання ключових навчальних дисциплін програм підготовки фахівців, які навчаються за спеціальностями: «Комп'ютерна наука та інформаційні технології», «Прикладна математика», «Інженерія програмного забезпечення», «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», «Прикладна механіка», «Менеджмент».

Автори вперше запропонували та широко апробували концепцію створення семантично узгоджених інструментальних засобів, на основі яких функціонують і синхронізуються окремі складові мультимедійного комплексу для різних навчальних дисциплін, що підтверджує доцільність запровадження нового підходу на основі уніфікованого графофункціонального середовища навчально-методично-наукової інформації як автоматизованого навчального місця студента на всіх етапах його навчання.

Напрацювання авторів покликані розв'язати одну з найважливіших проблем сучасної освіти — як за умов скорочення в навчальних планах частки аудиторного часу і зростання значення самостійного опанування навчального матеріалу допомогти студентів через форми дистанційно-віртуального навчання інтенсифікувати процес набуття знань.

4. Вінницький національний технічний університет

Навчально-методичний комплект «Теоретична електротехніка та метрологія»

Колектив:

1. Кухарчук Василь Васильович, доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, завідувач кафедри теоретичної електротехніки та електричних вимірювань факультету електроенергетики та електромеханіки.
2. Карпов Юхим Овдійович, доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, професор кафедри теоретичної електротехніки та електричних вимірювань факультету електроенергетики та електромеханіки.
3. Кучерук Володимир Юрійович, доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, завідувач кафедри метрології та промислової автоматизації факультету комп'ютерних систем і автоматики.
4. Грабко Володимир Віталійович, доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, ректор, професор кафедри електромеханічних систем автоматизації в промисловості і транспорті.
5. Володарський Євген Тимофійович, доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», професор кафедри автоматизації експериментальних досліджень факультету авіаційних та космічних систем.
6. Кошева Лариса Олександрівна, доктор технічних наук, професор, Національний авіаційний університет, професор кафедри біокібернетики та аерокосмічної медицини навчально-наукового інституту інформаційно-діагностичних систем.
7. Каців Самоїл Шулімович, кандидат технічних наук, доцент, Вінницький національний технічний університет, доцент кафедри теоретичної електротехніки та електричних вимірювань факультету електроенергетики та електромеханіки.
8. Ведмицький Юрій Григорович, кандидат технічних наук, доцент, Вінницький національний технічний університет, доцент кафедри теоретичної електротехніки та електричних вимірювань факультету електроенергетики та електромеханіки.

Робота актуальна, оскільки досі в країні нема підручників з метрології та теоретичної електротехніки українською мовою, впровадження яких в навчальний процес технічних університетів створить сучасну навчально-методичну базу для якісної підготовки бакалаврів, магістрів, PhD фахівців нової формації, обов'язковою умовою якої є філософське з точки зору пізнання опанування означених вище фундаментальних дисциплін.

Мета роботи — підвищення ефективності та якості підготовки фахівців з електротехніки, електротехнологій та електромеханіки шляхом узгодження з міжнародними освітніми стандартами знань і вмінь з теоретичної електротехніки та метрології, максимальне наближення лекційних, лабораторних і практичних занять та самостійної роботи студентів до конкретних інженерних завдань підприємств генерації, передачі та споживання електроенергії.

Наукова новизна роботи — концепція інноваційного розвитку університетської освіти в галузі електротехніки та метрології, що розкриває та у навчально-методичному комплексі (НМК), де філософськи поєднано аспекти, що передбачають пріоритетну практичну спрямованість у реалізації наскрізного підходу в навчанні: вперше в країні створено підручники і навчальні посібники з теоретичної електротехніки та метрології українською мовою, які в європейському освітньому просторі відповідають методології Full Book (повна книжка); вперше розроблено методологію, в якій через відомі методи розкрито і описано сутність та закономірності розвитку процесу розв'язування прикладних завдань у поєднанні з ефективними формами донесення напрацьованих взаємопов'язаних методик, способів і прийомів до читача; удосконалено за формою і змістом методологію проведення занять, які мають дослідницький характер (традиційно на лабораторних стендах і шляхом комп'ютерного моделювання з подальшим оцінюванням адекватності моделі), що дало змогу інтенсифікувати і підвищити якість проведення занять; розроблено концепцію викладання навчального матеріалу, яка дала змогу поєднати фундаментальну наукову і практичну спрямованість навчання з можливостями розвитку самостійної творчої роботи студента, що відповідає вимогам вищої школи та Болонського процесу.

Наукове і практичне значення роботи полягає у впровадженні в навчальний процес 5 підручників і 5 навчальних посібників, що становлять єдине ціле навчально-методичного комплексу «Теоретична електротехніка та метрологія», багатьох навчальних закладів України під час викладання дисциплін «Основи метрології та електричних вимі-

рювань», «Інформаційно-вимірювальні системи в електромеханіці», «Основи наукових досліджень та теорії експерименту», «Методи експериментальної інформатики в електротехнічних комплексах і системах», «Теоретичні основи електротехніки», «Теорія електричних і магнітних кіл», «Загальна електротехніка» «Теорія електричних сигналів і кіл» для таких напрямів підготовки: 6.050701, 6.050702, 6.050100, 6.170103, 6.050801, 6.051004, 141, 152, 171. Навчальний посібник «Статистична обробка даних» рекомендовано підкомітетом ПК-06 «Метрологія» технічного комітету Національного агентства з акредитації України як базовий для підготовки документів з валідації методик випробувань електротехнічних комплексів та систем.

У зв'язку з тим, що об'єднані в навчально-методичний комплект підручники за формою і змістом подання матеріалу повністю відповідають вимогам додатка 1 до наказу МОНУ №588 від 27.06.2008 р., на конкурсній основі їх затверджено як базові підручники з теоретичної електротехніки та метрології у вищих навчальних закладах МОН України.

На підставі наукових досліджень, виконаних та впроваджених авторами цієї роботи у виробництво, в межах держбюджетних (16) і госпдогвірних (11) НДР, протягом 2006—2016 рр. опубліковано 29 монографій, 5 підручників та 18 навчальних посібників з електротехніки (з них 10 із грифом МОН України) та 14 з метрології (з них 6 з грифом МОН України), отримано 373 патенти на винаходи та корисні моделі, опубліковано 315 статей у наукових фахових виданнях України, кількість посилає в Google Academy — 993. Практичне значення роботи підкреслюють індекси Грша (8,0 та 41) у наукометричних базах даних Scopus і Google Academy відповідно. За результатами досліджень захищено 43 кандидатські і 14 докторських дисертацій.

Автори презентували НМК на кафедрі теоретичної електротехніки та електричних вимірювань Свентокшиської політехніки (м. Кельце, Польща) та в Технічно-гуманітарній академії (м. Бельсько-Бяла, Польща). На підставі презентації НМК в Карагандинському державному університеті ім. С. А. Букетова у 2015 році вперше видано в Казахстані підручник (Основи теорії неопределенності измерений. — Караганда: Изд-во КарГУ, 2015, 200 с. — ISBN 978-601-80533-2-0).

5. Вищий навчальний заклад «Одеська державна академія технічного регулювання та якості»

Наукове забезпечення інтеграції міжнародного та європейського досвіду у викладання основ метрології, технічного регулювання та забезпечення якості у вищих навчальних закладах України

Колектив:

1. Коломійць Леонід Володимирович, доктор технічних наук, професор, заслужений працівник сфери послуг України, вищий навчальний заклад «Одеська державна академія технічного регулювання та якості», ректор.
 2. Величко Олег Миколайович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметрестандарт»), директор Науково-виробничого інституту вимірювань електромагнітних величин та оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки.
 3. Гордієнко Тетяна Богданівна, доктор технічних наук, доцент, старший науковий співробітник, вищий навчальний заклад «Одеська державна академія технічного регулювання та якості», завідувач кафедри стандартизації, оцінювання відповідності та якості.
- Підготовлений комплект навчальної літератури з десяти підручників враховує специфіку і сучасний стан розвитку у сфері технічного регулювання, метрології, стандартизації, оцінюванні відповідності та забезпеченні якості, що сприятиме реформуванню вітчизняної освіти, її інтеграції в європейський та світовий освітній простір. Під час їхньої підготовки автори використали положення відповідних сучасних національних законодавчих, нормативно-правових актів і нормативних документів.

Актуальність теми. Розширення торгових відносин, їхня глобалізація — одне з головних досягнень сучасного розвитку суспільства. Вільний економічний простір, у межах якого здійснюється вільний обіг і переміщення товарів, послуг, капіталу і праця людей, слугує основою процвітання країн, які об'єднуються в економічні союзи. В Європейському Союзі розроблено і впроваджено ефективні інструменти усунення бар'єрів на шляху вільного переміщення товарів і продукції. Упровадження законодавства ЄС і дотримання вимог Світової організації торгівлі, а також проведення інституційних змін відповідно до європейської практики покладено в основу реформ у сфері технічного регулювання. Реалізація завдань національної Програми інтеграції України до ЄС спричинила зміну державної політики у сфері технічного регулювання, її адаптацію до міжнародних підходів, що зумовило потребу наближення національних систем метрології, стандартизації та оцінювання відповідності України до міжнародної та європейської практики.

Упровадження законодавства ЄС і дотримання вимог СОТ, а також проведення інституційних змін відповідно до європейської практики покладено в основу реформ у сфері технічного регулювання, передбачених поряд з програмними документами Президента і уряду України: — указ Президента України від 21.12.2010 р. №1154/2010 «Про заходи щодо забезпечення ефективності реалізації Програми економічних реформ Президента України на 2010—2014 рр. «Забезпечене суспільство, конкурентоздатна економіка, ефективна держава»;

— План першочергових заходів реформування системи технічного регулювання, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 р. №1070-р.

— Концепція розвитку державної метрологічної системи на період до 2015 р., затверджена розпорядженням КМУ від 25.06.2008р. №874-р.

Адаптація національного законодавства, його узгодженість з усталеною практикою міжнародного, регіонального і національного рівнів і передбаченими Генеральною угодою з тарифів і торгівлі (ГАТТ), вимогами СОТ та іншими взаємопов'язаними міжнародними угодами щодо усунення торговельних бар'єрів зокрема з технічних причин потребує підготовки висококваліфікованого і компетентного у цих питаннях персоналу.

Оскільки темпи перегляду та ухвалення нових нормативних документів у сфері технічного регулювання доволі високі, підручники і навчальні посібники в сучасних умовах потребують кардинального оновлення й швидко втрачають актуальність, особливо ті, в яких відображено основні положення нормативних документів на міжнародному, регіональному й національному рівнях.

Тому для успішного засвоєння оновлених положень у сфері технічного регулювання, значення яких дедалі більше зростає, актуальна підготовка спеціальних підручників, які б відображали сучасний стан розвитку в цій галузі.

Мета і завдання роботи — вдосконалення навчання і забезпечення якості вищої та післядипломної освіти шляхом підготовки навчальної літератури, яка б відображала сучасний стан розвитку у сфері технічного регулювання, метрології, стандартизації, оцінюванні відповідності та забезпеченні якості. З цієї метою автори у 2013—2016 рр. підготували 10 підручників, у яких враховано зміни національного законодавства, використано сучасні міжнародні документи і чинні в Україні нормативні документи.

Наукова новизна отриманих результатів. Підготовлений авторами комплекс навчальної літератури з 10 підручників враховує специфіку і сучасний стан розвитку у сфері технічного регулювання, метро-

ОФІЦІЙНО

логії, стандартизації, оцінювання відповідності та забезпечення якості, що сприятиме реформуванню вітчизняної освіти, її інтеграції в європейський та світовий освітній простір. Під час їхньої підготовки автори використали положення відповідних сучасних національних законодавчих, нормативно-правових актів і нормативних документів. Базовий навчальний матеріал викладено з використанням міжнародних і регіональних документів, постанов, стандартів, рекомендацій і запропоновано у зручній для читача формі: від базових аспектів до практичного застосування.

Практичне значення отриманих результатів

Використання запропонованих підручників у навчальному процесі на старших курсах різних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також на курсах підвищення кваліфікації фахівців у галузі метрології, технічного регулювання, стандартизації й оцінювання відповідності сприятиме підвищенню рівня освіти, конкурентоспроможності та професійної компетентності, що є важливим фактором з огляду на посилення конкуренції на ринку праці не лише в Україні, а й поза її межами.

Відомості про кількість публікацій, захищених дисертацій та інша інформація, яка характеризує роботу. Під час написання зазначених підручників використано 136 авторських публікацій, з них: 7 монографій, 1 словник, 17 підручників, 20 навчальних посібників (зокрема виданих в Азербайджані, Казахстані, Узбекистані, Таджикистані), 72 наукових статті (зокрема 17, що видані за кордоном — у США, Великобританії, Франції, Кубі, Азербайджані, Туркменістані, Росії, Узбекистані), 19 доповідей на міжнародних конгресах, конференціях, симпозіумах і семінарах (зокрема 15, що відбувалися за кордоном — у США, Німеччині, Японії, Бразилії, Португалії, Туреччині, Південній Кореї, Єгипті, Кубі, Азербайджані, Білорусі). Захищено 3 докторські дисертації. Підручники захищено свідоцтвами про реєстрацію авторського права на твір.

6. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Цикл праць «Гірничі енциклопедія» як термінологічна база для гірничої та геологічної освіти»

Колектив:

- Білецький Володимир Степанович, доктор технічних наук, професор, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, завідувач кафедри обладнання газових і нафтових промислів.
- Суярко Василь Григорович, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, професор кафедри мінералогії, петрографії та корисних копалин.
- Бойко Василь Степанович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Інститут нафто-газової інженерії, професор кафедри «Розробка та експлуатація нафтових і газових родовищ».
- Гнєшув Володимир Олександрович, кандидат технічних наук, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне), доцент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.
- Гайко Геннадій Іванович, доктор технічних наук, професор, доктор будівництва Академії будівництва України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», професор кафедри геобудівництва та гірничих технологій.
- Бондаренко Володимир Ілліч, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Національний гірничий університет (м. Дніпро), завідувач кафедри підземної розробки родовищ.
- Дрищенко Анатолій Юрійович, доктор технічних наук, професор, заслужений винахідник України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Національний гірничий університет (м. Дніпро), професор кафедри відкритих гірничих робіт.
- Круть Олександр Анатолійович, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, державне підприємство «Державний науково-дослідний, проектно-конструкторський і проектний інститут вугільної промисловості «УКРНДІПРОЕКТ» (м. Київ), директор.

Мета роботи полягала у створенні термінологічної бази даних та енциклопедичної систематизації сучасних знань у природничих науках про Землю та прикладних гірничих науках для підвищення якості гірничої освіти та переходу освітніх процесів вищої технічної школи до української понятійно-термінологічної системи.

Уперше створено збалансовану українськомовну термінологічну систему, що налічує 17 350 термінологічних та номенклатурних одиниць, адаптованих до англійської, німецької й російської термінологічних баз даних. Узагальнено й суттєво розвинуто фахову українську мову, зокрема геологічну, географічну, екологічну, гірничо-технологічну і гірничотехнічну термінологію, введено нові терміни. Проведено енциклопедичну систематизацію сучасних гірничих і геологічних знань, які насичені новітньою інформацією, науковими й технологічними досягненнями останніх років.

Практичне значення полягає у використанні «Гірничої енциклопедії» в освітніх процесах: безпосередньо як навчальне видання у викладанні кількох десятків дисциплін для бакалаврів, магістрів і докторів філософії гірничих і геологічних спеціальностей; як базисне універсальне видання для підготовки підручників, посібників, курсів лекцій, навчально-методичної літератури; як розгалужена система сучасних знань для підвищення професійної кваліфікації викладачів і як довідник для студентів, як ключ до використання англійської, німецької й російської термінологічних баз даних у природничих і гірничотехнічних галузях.

Цикл праць містить три томи «Гірничого енциклопедичного словника» (загальний обсяг 1896 с.; 281,4 друк. арк.) і три томи «Малої гірничої енциклопедії» (1936 с.; 371,2 друк. арк.). Дотичні видання: 4 словники, 30 підручників і навчальних посібників, 21 монографія.

7. Національний університет водного господарства та природокористування

«Розробка і впровадження авторських здобутків з відродження довкілля України та з екологізації змісту вищої освіти водогосподарського напрямку»

Колектив:

- Клименко Микола Олександрович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Національний університет водного господарства та природокористування, завідувач кафедри екології.
 - Гриб Йосип Васильович, доктор біологічних наук, професор, Національний університет водного господарства та природокористування, професор кафедри водних біоресурсів.
 - Сондак Василь Володимирович, доктор біологічних наук, професор, Національний університет водного господарства та природокористування, завідувач кафедри водних біоресурсів.
- У роботі вперше розв'язано науково-практичну проблему відродження довкілля України шляхом реалізації новоопрацьованих і впроваджених напрямів, базованих на басейновому підході («Відновна гідроекологія» та «Відновна іхтіоекологія») через розроблення передпроектних рішень розділу «Оцінка впливу на навколишнє середовище» в магістерських роботах студентів та проектах реконструкції меліоративних систем.

Автори вперше запропонували та апробували методики дослідження стану довкілля та розрахункові формули, систему екологізації змісту вищої освіти водогосподарського напрямку, яка реалізується через формальну (вища, дистанційна освіта), неформальну освіти (самоосвіта, пропаганда екологічних знань у засобах масової інформації, участь в екологічних акціях), підготовку кадрів вищої кваліфікації в аспіранту-

рі і докторантурі та їх перепідготовку для провідних галузей народногосподарства України.

Опрацьовані та впроваджені науково-технічні рішення покликані розв'язати фундаментальну проблему сучасного стану довкілля України та вищої освіти водогосподарського напрямку через ліквідацію суперечності між наслідками проведення осушувальних меліорацій і обмеженими можливостями басейнів річок та озер з їх відродження, у разі розширеного природокористування.

Результати досліджень відображено в 5 підручниках, 12 монографіях, 12 навчальних посібниках із грифом МОН України, описано в 330 фахових наукових статтях, захищено 10 кандидатських дисертацій та 5 докторських, зокрема 3 докторські дисертації захистили автори розробки.

У період з 2014 по 2016 рік опубліковано: підручників — 5, навчальних посібників — 9, монографій — 5; статей — 21, зокрема у Scopus — 4. Захищено докторських дисертацій — 1, кандидатських — 2, магістерських робіт студентів — 30. 14 студентів НУВГП стали переможцями II туру Всеукраїнської олімпіади та конкурсів захистів наукових робіт серед ВНЗ України.

8. Університет митної справи та фінансів

Цикл робіт «Навчально-методичне та наукове забезпечення підготовки нової генерації фахівців у галузі митної справи України за світовими стандартами»

Колектив:

- Деркач Леонід Васильович, кандидат юридичних наук, почесний митник України, почесний доктор Академії митної служби України, пенсіонер, голова наглядової ради Університету митної справи та фінансів (на громадських засадах).
- Бережнюк Іван Григорович, доктор економічних наук, доцент, почесний митник України, Київська митниця Державної фіскальної служби України, виконуючий обов'язки начальника митниці.
- Нагорічна Ольга Степанівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, почесний митник України, Університет державної фіскальної служби України, заступник директора Науково-дослідного інституту фіскальної політики з наукової роботи — начальник науково-дослідного центру митної справи.
- Пашко Павло Володимирович, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Почесний митник України, Почесний працівник Державної податкової служби України, Університет державної фіскальної служби України, ректор.
- Приймаченко Дмитро Володимирович, доктор юридичних наук, професор, Почесний митник України, Університет митної справи та фінансів, проректор з наукової роботи.
- Ченцов Віктор Васильович, доктор історичних наук, доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Почесний митник України, Університет митної справи та фінансів, перший проректор, голова вченої ради.

Мета роботи — формування навчально-методичного та наукового забезпечення підготовки нової генерації фахівців у галузі митної справи України за світовими стандартами. Авторі підготували цикл робіт, який було покладено в основу підготовки фахівців, спроможних реалізувати свої професійні якості на засадах компетентності, прозорості та етичності фахових дій, відповідності міжнародним стандартам у професійній митній діяльності.

Пропоновані роботи передбачають:

- удосконалення нормативно-методичного забезпечення процесу спеціалізованої підготовки фахівців у галузі митної справи на основі використання міжнародного досвіду;
- оновлення цілей і змісту фахових навчальних дисциплін на підставі компетентнісного й інноваційного підходів та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду;
- розроблення та впровадження структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності фахівців у галузі митної справи, побудованої на засадах міжнародних Професійних стандартів Все-світньої митної організації щодо підготовки митників;
- використання міжнародних навчальних інструментів професійного навчання ВМО, розроблення на їх основі та впровадження сучасного навчально-методичного забезпечення.

Практичне значення здобутих результатів полягає в тому, що:

- розроблено та видано серію «Митна справа в Україні», яка заклала підґрунтя для формування навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців у галузі митної справи;
- модифіковано зміст та скореговано цільові орієнтири фахових навчальних дисциплін, які формують професійну складову митної діяльності;
- видання серії активно використовують у навчальному процесі вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців у галузі митної справи.

Кількість публікацій: 45 в серії видань «Митна справа в Україні», а також індивідуальні (у співавторстві) видання членів творчого колективу (понад 250). Захищено 4 докторські та 3 кандидатські дисертації.

9. Сумський державний педагогічний університет

«Науково-теоретичні, методичні та технологічні аспекти комплексної ІТ-підтримки діяльності інноваційного університету»

Колектив:

- Васильєв Анатолій Васильович, кандидат технічних наук, професор, заслужений працівник освіти, Сумський державний університет, ректор.
- Довбиш Анатолій Степанович, доктор технічних наук, професор, Сумський державний університет, завідувач кафедри комп'ютерних наук.
- Зубань Юрій Олександрович, кандидат технічних наук, доцент, Сумський державний університет, директор організаційно-методичного центру технологій електронного навчання.
- Іванець Сергій Анатолійович, кандидат технічних наук, доцент, Чернігівський національний технологічний університет, декан факультету електронних та інформаційних технологій.
- Казимир Володимир Вікторович, доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Чернігівський національний технологічний університет, проректор з наукової роботи.
- Литвинов Віталій Васильович, доктор технічних наук, професор, академік Академії технологічних наук України, Чернігівський національний технологічний університет, завідувач кафедри інформаційних технологій та програмної інженерії.
- Любач Володимир Олександрович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, Сумський державний університет, проректор з науково-педагогічної роботи.
- Шкарлет Сергій Миколайович, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Чернігівський національний технологічний університет, ректор.

Актуальність теми роботи визначається необхідністю ІТ-інфраструктури як базової складової інноваційного університету та її удосконалення для забезпечення реалізації місії навчального закладу відповідно до сучасних вимог.

Мета роботи полягає у підвищенні ефективності та якості інноваційної складової навчальної, наукової та науково-виробничої діяльності університетів шляхом розроблення і впровадження новітніх інформаційних технологій, які ґрунтуються на наукових і теоретико-методичних здобутках з організації та управління електронним, зокрема дистанцій-

ним навчанням та проектною виробничою діяльністю у вищих навчальних закладах.

Наукова новизна визначається розробленням: концепції ІТ-підтримки інноваційного розвитку університетської освіти, що передбачає пріоритетну практичну спрямованість у реалізації компетентнісного підходу в навчанні із застосуванням навчальних онлайн-курсів; методології електронного навчання, спрямованої на розвиток індивідуальних якостей фахівців; методології ІТ-підтримки управління науковими проектами у співпраці з вітчизняними і закордонними підприємствами, бізнес-структурами та організаціями; методології ІТ-підтримки процесів управління якістю надання освітніх послуг з урахуванням вимог Болонського процесу; методології кібербезпеки у використанні інформаційних ресурсів університету.

Науково-практична значимість роботи полягає в розробленні та впровадженні у навчальний процес вищої школи методів, моделей та інформаційних технологій створення електронного навчального контенту та проведення електронного навчання, зокрема в режимі онлайн-відеоконференцій; програмно-технічного забезпечення інформаційних систем дистанційного навчання, програмного забезпечення комплексного управління навчальним процесом, управління проектами та підтримки процесів управління якістю у ВНЗ. За період з 2008 по 2016 рік за участю авторів створено комплексну інтегровану інформаційну систему, що підтримує всі види діяльності університету та його інтеграцію в міжнародний освітній простір, забезпечує відповідний рівень кібербезпеки. Виконано 7 проектів з ІТ-підтримки взаємодії університетів та бізнесу, які отримали визнання на державному та міжнародному рівнях.

Результати підтверджує цикл робіт авторів за темою роботи у період з 2008 по 2016 рік, який складається з 16 монографій, 9 навчальних посібників, підручників, 94 наукових статей у фахових виданнях (зокрема 16 представлено у міжнародній наукометричній базі даних SCOPUS), 8 патентів та авторських свідоцтв на твір. Захищено 1 докторську та 12 кандидатських дисертацій.

10. Одеський державний екологічний університет

«Розвиток та втілення нових науково-освітніх курсів та дисциплін в галузях прикладної математики, фізики, інформатики, наноелектроніки на основі розвинутих авторами нових наукових напрямків та освітніх педагогічних концепцій»

Колектив:

- Глушков Олександр Васильович, доктор фізико-математичних наук, професор, відмінник освіти України, Одеський державний екологічний університет, завідувач кафедри вищої та прикладної математики.
- Кругляк Юрій Олексійович, доктор хімічних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, професор кафедри інформаційних технологій.
- Степаненко Сергій Миколайович, доктор фізико-математичних наук, професор, відмінник освіти України, Почесний працівник гідрометеорологічної служби України, Почесний працівник Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Одеський державний екологічний університет, ректор.
- Хецеліус Ольга Юрівна, доктор фізико-математичних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, професор кафедри вищої та прикладної математики.
- Свинаренко Андрій Андрійович, доктор фізико-математичних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, професор кафедри вищої та прикладної математики.
- Препелиця Георгій Петрович, доктор фізико-математичних наук, доцент, Одеський державний екологічний університет, завідувач кафедри інформаційних технологій.
- Буяджи Василь Володимирович, кандидат фізико-математичних наук, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики.
- Дубровська Юлія Володимирівна, кандидат фізико-математичних наук, доцент, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики.
- Ігнатенко Ганна Володимирівна, кандидат фізико-математичних наук, доцент, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики.
- Сухарев Деніс Євгенович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, лауреат премії на найкращу наукову роботу молодих вчених ОДЕКУ, Одеський державний екологічний університет, старший науковий співробітник НДЧ.

У роботі розвинуто, обґрунтовано та практично втілено в освітній простір низку нових науково-освітніх курсів та дисциплін у галузях прикладної математики (зокрема квантова алгебра та геометрія), інформатики (квантова інформатика, квантова криптографія), квантової фізики (оптика та лазерна фізика), а також наноелектроніки (нано-, квантова електроніка тощо), теорії динамічних систем, хаосу, мілтифрактальної атмосферної геофізики з урахуванням розвинутих авторами роботи нових наукових напрямів та науково-освітніх педагогічних концепцій; проведено порівняння змісту освітнього процесу у вітчизняному університеті зі змістом освітнього процесу у провідних європейських (Німеччина, Італія, Великобританія) та американських університетах під час підготовки фахівців аналогічних спеціальностей з виявленням переваг вітчизняної науково-освітньої школи.

Результати роботи мають величезне значення під час розроблення адекватних заходів щодо ефективного та прогресивного реформування освіти, зокрема отримання та швидке практичне втілення найбільш значних наукових досягнень в освітній процес, розвиток прогресивних, адекватних сучасним технологіям освітніх методик та технологій, швидке втілення найбільш ефективних моделей розвитку науки і освіти у національний науково-освітній простір, активна практична робота науковців для впровадження реформ у науково-освітньому просторі, розвиток нових психолого-педагогічних доктрин, які базуються на новітніх наукових досягненнях і враховують сучасні інформаційні технології тощо.

Загальна кількість публікацій за тематикою роботи становить 1450 наукових праць, зокрема 50 монографій (15 з них надруковані всебітно відомими науковими видавництвами Springer, InTech), 27 підручників та навчальних посібників, більш ніж 500 наукових статей (зокрема 350 міжнародних, виданих у зарубіжних журналах та виданнях з високим імпаکت-фактором), більш як 1000 тез і матеріалів доповідей на міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конгресах, симпозіумах та школах. Загальний індекс цитування публікацій авторів становить, згідно з базами даних Scopus, 682; h-index (Hirsch index) — 33; згідно з базами даних Google Scholar and Web of Science — 5450, h-index — 95.

11. Національний університет «Львівська політехніка»

Комп'ютеризований навчально-методичний комплекс «Електротехніка та електроніка»

Колектив:

- Бобало Юрій Ярославович, доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, член-кореспондент Академії педагогічних наук України, Національний університет «Львівська політехніка», ректор.

ОФІЦІЙНО

2. Гамола Орест Євгенович, кандидат технічних наук, доцент, Національний університет «Львівська політехніка», доцент кафедри теоретичної та загальної електротехніки.

3. Мандзій Богдан Андрійович, доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Національний університет «Львівська політехніка», професор кафедри теоретичної радіотехніки та радіовимірювань.

4. Писаренко Леонід Дмитрович, доктор технічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», завідувач кафедри електронних приладів та пристроїв.

5. Стахів Петро Григорович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Національний університет «Львівська політехніка», завідувач кафедри теоретичної та загальної електротехніки.

6. Шаховська Наталя Богданівна, доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», професор кафедри інформаційних систем та мереж.

7. Якименко Юрій Іванович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік НАН України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», перший проректор.

Актуальність теми полягає у потребі розроблення нових ефективних методів навчання з використанням комп'ютерних інформаційних технологій.

Мета створення комп'ютеризованого навчально-методичного комплексу — використання можливостей сучасних інформаційних технологій для підвищення ефективності навчання і зокрема самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом.

Наукова новизна полягає у: — комплексному поєднанні традиційних і сучасних комп'ютерних форм навчання; — запровадженні нової форми лабораторного практикуму з використанням фізичного та імітаційного моделювання; — розвитку технології проблемного навчання в лабораторному практикумі;

— використанні сучасних засобів вимірювання на основі аналогово-цифрового перетворення з візуалізацією на екрані комп'ютера; — розробленні принципів побудови алгоритмічно-програмних комплексів для вивчення та самонавчання електротехнічних дисциплін.

Запропоновано оригінальну архітектуру системи самонавчання, яка відрізняється від наявних модулів «Задачник» та «Рекомендації». Для модуля «Задачник» запропоновано нові підходи до автоматичного генерування параметрів задачі та перевірки правильності розв'язання.

Здійснено постановку задачі підтримки прийняття рішень щодо вибору подальших елементів навчального матеріалу на основі аналізу отриманих студентом результатів.

Науково-практична значимість комп'ютеризованого навчально-методичного комплексу «Електротехніка та електроніка» полягає у створенні сучасного інформаційного забезпечення навчального процесу підготовки спеціалістів європейського рівня у галузях електротехніки та електроніки, діяльність яких пов'язана з процесами створення, перетворення, оброблення та зберігання інформації. Розроблено апаратне та програмне забезпечення для комп'ютеризованої навчальної лабораторії, яке можна використовувати для дистанційного навчання та контролю й самоконтролю знань студентів.

Цикл наукових праць містить пріоритетні результати з розроблення інноваційних систем для навчання та самонавчання студентів. Отримані результати дають змогу стверджувати, що розроблений алгоритмічно-програмний комплекс можна використати і для перевірки знань (записки знань) студентів у навчальному процесі.

Цикл наукових праць авторів комплексу складається з 3 підручників, 2 навчальних посібників, 1 монографії, інформаційної системи самонавчання, записаної на компакт-дискі, і 8 наукових публікацій, опублікованих протягом 5 останніх років.

12. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

«Тематичний комплект книг з теорії та методики навчання фізики»

Колектив:

1. Атаманчук Петро Сергійович, доктор педагогічних наук, професор, член Академії наук вищої освіти України, заслужений працівник освіти України, віце-президент з міжнародних відносин Академічного товариства Михайла Балуцького (Словаччина), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, завідувач кафедри методики викладання фізики і дисциплін технологічної освітньої галузі.

2. Мендерецький Вадим Владиславович, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, професор кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі.

3. Ніколаєв Олексій Михайлович, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, доцент кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі.

4. Семерня Оксана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, доцент кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі.

Мета роботи: теоретично описати, практично розробити концепцію курсу «Методика навчання фізики» на основі створеного тематичного комплексу книжок (галузь теорії та методики навчання фізики), впровадити та апробувати результати змодельованого навчання у процесі оновлення вимог Державних стандартів освіти і для формування компетентнісно-світоглядних якостей майбутнього вчителя фізики.

Наукова новизна:

— уперше обґрунтували та впровадили теорію об'єктивізації контролювання рівня обізнаності студентів, в основі якої лежить результативне формування інтелектуальних, світоглядних, емоційно-ціннісних, духовно-культурних якостей індивіда, яка вибудовується на новій концепції про єдність раціонально-логічних та емоційно-ціннісних процесів пізнання; управління процесами первинного засвоєння навчального матеріалу і самооцінки рівня домагань студента; технологію бінарних цілеорієнтацій;

— уперше встановили: набуття індивідом фізичного знання відбувається внаслідок дії механізмів психіки (мотиваційний, операційний та функціональний); набуло подальшого розвитку структури якості знання: теоретик більше «практикус», емпірик більше «теоретизус»;

— удосконалили: впровадження механізмів психологічної установки, залучення та навіювання відношень, які орієнтують індивіда на конкретний рівень компетентнісних і світоглядних набутоків, засвоєння нового навчального матеріалу, самоконтролювання і самокоригування процесу.

Наукове і практичне значення: змістові викладання навчальних творів співвідносяться з орієнтирами Національної рамки кваліфікацій та вимогами сучасної освітньої парадигми, зорієнтованої на результат. На основі технологічних схем розгортання процедури прогнозування (мета діяльності → план діяльності → управління діяльністю), обґрунтованих теоретично та реалізованих практично, автори запропонували інноваційні підручники, посібники, монографії з теорії та методики навчання фізики, зміст яких уперше вибудовується на принципах наступнос-

ті та цілеорієнтацій щодо забезпечення достатніх рівнів предметної обізнаності та професійних якостей майбутнього фахівця.

Публікації авторів — понад 1200 праць. За тематикою роботи в період з 2004 року П.С. Атаманчук опублікував 10 монографій, 90 підручників і навчальних посібників та 350 статей, зокрема 35 у наукометричних базах, серед них SCOPUS, підготував 2 докторів та 11 кандидатів наук; В.В. Мендерецький опублікував 1 монографію, 10 підручників і навчальних посібників та понад 150 статей; О.М. Ніколаєв опублікував монографію, 7 підручників і навчальних посібників та понад 120 статей; О.М. Семерня опублікувала 2 монографії, 14 навчальних посібників та 100 статей, зокрема, 1 статтю у SCOPUS.

13. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

«Навчально-інтерактивний комплекс з підготовки здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції у ДДУВС»

Колектив:

1. Глуховець Віталій Андрійович, кандидат юридичних наук, заслужений юрист України, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, ректор.

2. Золотоноша Олег Вікторович, кандидат юридичних наук, Головне управління Національної поліції у Запорізькій області, начальник.

3. Мінка Тетяна Павлівна, доктор юридичних наук, доцент, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності.

4. Рижков Едуард Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри економічної та інформаційної безпеки.

5. Голобородько Денис Віталійович, кандидат юридичних наук, доцент, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності.

6. Гаркуша В'ячеслав Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності.

7. Прокопов Сергій Олександрович, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, старший викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки.

8. Репан Микола Іванович, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності.

9. Махницький Олександр Васильович, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, старший викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки.

10. Гавриш Олег Степанович, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки.

Актуальність теми. В умовах реформування Національної поліції педагогічні колективи навчальних закладів системи МВС України відчувають гостру потребу у вдосконаленні наявних та пошуку нових форм і методів практичного навчання здобувачів вищої освіти. Один з можливих варіантів розв'язання цієї проблеми — запропонований замкнений цикл обробки інформації про правопорушення на прикладі навчально-інтерактивного комплексу з підготовки здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ.

Мета роботи — пошук інструментів підвищення якості практичного навчання здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції, розроблення елементів навчально-інтерактивного комплексу з підготовки здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції, пошук нових форм і методів практичного навчання, удосконалення інформаційно-технічного забезпечення навчального процесу, вдосконалення структури навчальних занять зі здобувачами, створення інноваційної педагогічної методики для навчальних закладів зі специфічними умовами навчання.

Наукова новизна отриманих результатів навчально-інтерактивного комплексу з підготовки здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ полягає в тому, що вперше в Україні в системі навчальної підготовки поліцейських і правників запропоновано та опрацьовано замкнений цикл правозастосовної, правоохоронної та судової практики під час опрацювання типових навчальних фабул про протиправні дії. На прикладі міжпредметної, міжкафедральної та міжфакультетської взаємодії в межах рольових ігор та оперативно-тактичних навчань створено Навчально-інтерактивний комплекс з підготовки здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції.

Навчально-інтерактивний комплекс напруцювання алгоритмів професійних дій здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції з використанням авторської інформаційно-технічної платформи складається зі спеціалізованого програмно-апаратного забезпечення, інтерактивних навчальних приміщень, мультимедійної та комп'ютерної техніки, засобів зв'язку, спеціальних засобів, спеціалізованих транспортних засобів.

Під час проведення практичних занять та оперативно-тактичних навчань з курсантами, студентами і практичними працівниками Національної поліції в опрацьованій тематичній фабулі розроблено інноваційну педагогічну методику, яка дає змогу на заняттях відтворити реальну ситуацію з умовами різного характеру, в якій здобувачі вищої освіти і практичні працівники Національної поліції повинні виконувати службові обов'язки, а також те, що завдяки комплексу аудіо- і відеопаратури є змога фіксувати, зберігати й відтворювати перебіг рольової гри, неодноразово її переглядати, обговорювати і усувати недоліки, допущені її учасниками.

Науково-практична значимість роботи. Представлений комплекс максимально ефективний з точки зору набуття і вдосконалення вмінь та навичок здобувачів вищої освіти в процесі виконання оперативно-службових завдань, юридичної і судової практики в умовах, максимально наближених до реальних.

На заняттях курсанти засвоюють комплекс практичних заходів працівників різних підрозділів поліції, набувають і вдосконалюють навички: опрацювання первинної інформації про кримінальні та інші правопорушення, порядку реєстрації такої інформації, роботи у складі наряду патрульної служби, слідчо-операційної групи, складання реєстраційних та процесуальних документів, користування технічними засобами фіксації інформації, кваліфікації правопорушень, процесуального порядку проведення слідчих (розшукових) дій, тактичних прийомів дій працівників поліції, аналізу отриманої інформації, взаємодії між працівниками різних підрозділів, виявляють винахідливість, ініціативу та самостійність. Студенти оволодівають навичками юридичного забезпечення учасників кримінального провадження та кримінального судочинства.

Така форма навчання здобувачів вищої освіти та практичних працівників Національної поліції дуже ефективна, адже підвищується не тільки теоретичний рівень обізнаності слухачів щодо практичного застосування норм адміністративного та кримінального законодавства, а й напруцюється алгоритм дій працівників поліції у типових та нестандартних ситуаціях, що дає змогу в подальшому ухвалювати чіткі й виважені рішення у разі виникнення конфліктів, пов'язаних з насильством у сім'ї. Результати проведених занять свідчать, що працівники поліції стали більше розуміти і в подальшому правильно застосовувати законодавство, що регламентує їхню діяльність.

У Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ у межах науково-практичного та педагогічного експериментів започатковано пілотний проект з умовною назвою «Лінія 102», під час якого реалізовано повний замкнений цикл напруцювання навчальних фабул від отримання первинної інформації про правопорушення до винесення судом відповідного вироку. Безумовна перевагою проекту — його практична спрямованість. За сучасною методикою рольової гри курсанти, студенти та працівники Національної поліції набувають практичних навичок, вивчають і поглиблюють теоретичний матеріал. Максимальна наочність і наближеність до реальних умов підвищує їхню мотивацію до навчання, сприяє підготовці мотивованого педагога зі стратегічним і мобільним мисленням. Комплексність у розв'язанні навчальних задач сприяє розумінню взаємодії різних суб'єктів правоохоронної, правозастосовної та судової практики.

Задля підвищення практичної складової навчального процесу підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції та студентів юридичного факультету в межах реалізації проекту в навчальний процес з 2016 року було впроваджено комплексні оперативно-тактичні навчання.

Робоча група з числа науково-викладацького складу університету розробила порядок проведення комплексних оперативно-тактичних навчань, який після затвердження науково-методичною радою університету впроваджено у навчальний процес.

Комплексні оперативно-тактичні навчання як різновид позанавчальної роботи проводили відповідно до затвердженого ректором університету графіка проведення навчань.

Додатково розроблено положення про проведення професійно-орієнтованої ділової гри «Лінія-102», яку в межах оперативно-тактичних навчань впроваджено в навчальний процес курсантів та студентів 3 курсу.

Загальна кількість публікацій, підготовлених членами авторського колективу, — 186, зокрема: 6 навчальних посібників, 32 статті у наукових фахових виданнях, 5 методичних рекомендацій.

14. Подільський державний аграрно-технічний університет

«Інтеграційно-наскрізний освітній простір як основа формування фахової компетентності майбутніх інженерів»

Колектив:

1. Бендера Іван Миколайович, доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, професор, Подільський державний аграрно-технічний університет, завідувач кафедри фізико-математичних та загальнотехнічних дисциплін.

2. Дуганець Віктор Іванович, доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, виконуючий обов'язки завідувача кафедри професійної освіти.

3. Збаравська Леся Юрїївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, доцент кафедри фізико-математичних та загальнотехнічних дисциплін.

4. Ляска Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, Подільський державний аграрно-технічний університет, доцент кафедри професійної освіти.

В Україні є сприятливі передумови для впровадження інтеграційних технологій, що наскрізно пронизують підготовку, отже, і становлення фахівця на всіх циклах його навчання у вищому навчальному закладі — через досвід і традиції вітчизняної освіти, орієнтованої на власного студента, і, відповідно, пошиту на міжнародному ринку праці через розуміння елементарних предметних понять виконання простих операцій від репродукції фахової дії до самостійного розв'язання професійної задачі. Однак у педагогічних дослідженнях, завершених чи проваджених на сьогодні, регламентних документах МОНУ, методичних матеріалах нема рекомендацій щодо реалізації за єдиною наскрізною схемою фахової спрямованості, виконання самостійної, індивідуальної, практичної та наукової роботи студентів, спрямованих на формування компетентності. Це основна підстава вважати дослідження в цьому напрямі **актуальними.**

Мета роботи: впровадження наскрізного підходу в інженерній освіті, побудованого за інтеграційним принципом і спрямованого на формування й розвиток різного рівня і виду компетенцій майбутнього фахівця у вищій школі.

Відповідно до мети визначено такі **завдання** дослідження:

1. Здійснити аналіз нормативної бази, наукових і практичних розробок, інструктивно-методичних матеріалів з організації освітнього процесу у вищій аграрно-технічній школі на бакалаврському та магістерському циклах підготовки інженера.

2. Розглянути основні організаційно-дидактичні умови реалізації в освітньому просторі вищого навчального закладу інтеграційної парадигми навчання студентів через наскрізність оволодіння змісту різних предметних дисциплін.

3. Обґрунтувати та розробити систему організації інтеграційно-наскрізного освітнього простору в підготовці сучасного інженера.

4. Продемонструвати методику оволодіння фаховою дисципліною (на прикладі фізики), вивчення якої побудовано за інтеграційно-наскрізним принципом і спрямовано на формування й розвиток різного рівня і виду компетенцій майбутнього інженера.

5. Обґрунтувати, розробити, впровадити у навчальний процес методичні матеріали якісної організації інтеграційно-наскрізного освітнього простору для підготовки компетентного інженера-аграрника.

Наукова новизна дослідження полягає у:

— уперше обґрунтовано систему організації інтегрально-наскрізного освітнього простору в інженерній освіті, що спрямовано на формування й розвиток різного рівня і виду компетенцій;

— розроблено методику інтеграційно-наскрізної організації освітньої діяльності студентів як універсальну, яка можна використати для прикладної деталізації в інших фахових напрямках та спеціальностях;

— удосконалено методику навчання фундаментальних дисциплін (приклад фізики) для студентів аграрно-технічних університетів на основі інтеграції фундаментальних і фахових знань;

— набули подальшого розвитку теоретичні основи реалізації принципу професійної прикладної спрямованості навчання для студентів аграрно-технічних університетів;

— продемонстровано роль організації наскрізного практичного навчання студентів у формуванні і становленні їхньої фаховості й компетентності.

Практичне значення полягає в тому, що розроблено навчально-методичні матеріали і впроваджено:

— типові програми з дисциплін «Методика контролю знань», «Машинновикористання на малих переробних підприємствах»; «Фізика» та ін;

— навчально-методичні комплекси з грифом МОН України, що охоплюють понад 80% дисциплін навчального плану для підготовки фахівців спеціальності «Агроінженерія»;

— навчальні посібники та методичні рекомендації з фізики та з організації самостійної роботи для студентів аграрно-технічних університетів;

— професійно спрямований лекційний курс та лабораторний практикум з фізики для студентів агроінженерних спеціальностей;

— методичні елементи забезпечення курсу фізики для студентів аграрно-технічних університетів, а саме: методику проведення лекційних, лабораторних занять, методику формування фахових вмінь під час розв'язування задач з фізики;

ОФІЦІЙНО

— дидактичні матеріали: з наскрізної організації самостійної роботи в межах освітніх ступенів «молодший спеціаліст», «бакалавр», «магістр»; у межах окремих дисциплін професійно орієнтованого циклу зі спеціальностей «Механізація сільськогосподарства» та «Енергетика сільськогосподарського виробництва»; дидактичні матеріали з рейтинг-оцінювання діяльності суб'єктів навчального процесу у ВНЗ; зі складання паспортів окремих суб'єктів та видів діяльності за освітньо-наскрізним принципом у ВНЗ.

На прикладному рівні розроблено моделі наскрізних схем індивідуальної самостійної роботи для спеціальності «Агроінженерія», наскрізні схеми для таких дисциплін: «Енергетичні засоби агропромислового комплексу», «Деталі машин і основи конструювання», «Теорія машин і механізмів», «Сільськогосподарські машини», «Машиновикористання в тваринництві», «Механізація переробки та зберігання сільськогосподарської продукції», «Машиновикористання в рослинництві», «Ремонт машин», «Основи інтелектуальної власності», «Проектування технологічних систем рільництва», «Проектування технологічних процесів у тваринництві», «Проектування технологічних процесів на ремонтних підприємствах», «Проектування технологічних процесів на переробних підприємствах», «Автоматизація технологічних процесів та систем автоматичного керування», «Економіка сільськогосподарства і організація агроенергосервісу», «Теплопостачання сільськогосподарства», «Водопостачання сільськогосподарства», «Електропостачання сільськогосподарства», «Електричне освітлення та опромінення», «Електроніка та мікросхемотехніка», «Електропривід сільськогосподарських машин», «Газопостачання АПК», «Електротехнологія, електропривід в АПК».

Розроблено педагогічну технологію наскрізного програмування та універсальні прикладні моделі з огляду на застосування їх після фахового коректування змісту для будь-яких технологічних спеціальностей зокрема «Агрономія», «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва» тощо.

Отже, педагогічна модель інтеграційно-наскрізного освітнього простору має включати комплекс умов, спрямованих на розвиток умінь студента застосовувати більшою чи меншою мірою знання з різних навчальних дисциплін у майбутній професійній діяльності. Розвинути ці вміння в межах навчально-пізнавальної діяльності можна лише під час виконання спеціальних дидактичних умов, наприклад, коли студент застосовує знання з дисципліни, по-перше, у процесі її вивчення — до об'єктів, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю; по-друге, під час вивчення інших дисциплін — у нових, вилучених із цієї дисципліни ситуаціях. У підходах побудови наскрізного інтеграційного освітнього простору вищого навчального закладу практика (практичні дії) має пронизувати весь процес підготовки студента, починаючи з адаптаційних початкових курсів у формі елементарних функцій вимірювання, використання предметів діяльності, продовжуючи на випускних курсах бакалаврської підготовки у формі самостійних рішень щодо обслуговування, налагодження техніки, готовності брати на себе відповідальність за технічні рішення, удосконалюючись на магістерському циклі, доповнюючи попередні компетентності рівнем дослідницьких умінь, нестандартних підходів, пошуком альтернативних рішень професійних питань. Саме практика, прикладний аспект дій слугує об'єднувачим механізмом інтеграції предметного змісту навчальних дисциплін (міждисциплінарна інтеграція).

Розроблена концепція виробничого навчання майбутніх фахівців аграрно-інженерного напрямку враховує сучасні тенденції розвитку аграрно-промислової галузі; сутнісні характеристики структури виробничої компетентності фахівців аграрно-інженерного напрямку; педагогічні закономірності, принципи і вимоги, покладені в основу теорії й практики виробничого навчання; варіативність моделей виробничого навчання майбутніх фахівців аграрно-інженерного напрямку.

Інтегровані знання, здобуті студентами внаслідок встановлення міжпредметних зв'язків, слугують основою для розвитку професійного мислення в майбутніх фахівців, уміння моделювати реальні ситуації, пов'язані з виконанням професійних завдань. Пояснюючи різні теми і розділи курсу фізики в різних за напрямом підготовки групах потрібно наводити різні приклади, враховуючи профіль майбутнього фаху. Використання матеріалів з майбутньої фахи студентів допомагає вирішенню проблемних ситуацій на заняттях із фізики. Значні можливості для формування компетентностей дає розв'язування фізичних задач, які мають стосунок до майбутнього фаху.

Вважаємо, що в педагогічну модель розвитку міжпредметних компетенцій як складових професійної компетенції можуть входити й інші чинники. Якість професійної освіти у ВНЗ підвищиться, якщо під час навчання природничих дисциплін, насамперед фізики, у студентів будуть сформовані міжпредметні компетенції. Вони стануть провідною ланкою процесу формування майбутньої професійної компетенції. Тому пропонується інтеграційно-освітня система формування фахової компетентності має оптимально синтезувати такі основні умови організації навчального процесу:

- організацію на практичних і лабораторних заняттях квазіпрофесійної діяльності, яка моделює комплексне застосування знань;
- урахування важливості міжпредметної інтеграції на всіх етапах навчання предметів, насамперед систематичне використання навчально-пізнавальних задач, що моделюють ситуації міждисциплінарного застосування знань;
- створення можливостей для особистісного і професійного саморозвитку і самореалізації студента, розвиток необхідних здібностей з урахуванням індивідуальних особливостей його мислення (наприклад, здатностей до аналізу явищ та їх емоційного забарвлення, до просторових уявлень, прагматичного інженерного або творчого мислення);
- створення передумов, спрямованих на посилення мотивації майбутніх інженерів до вивчення предметного змісту навчальних дисциплін, підвищення їх пізнавальної й навчальної активності (рейтингова система, написання рефератів, курсів на вибір, методу проектів тощо).

Наукові результати роботи відображено в 12 науково-методичних працях, серед яких 2 монографії, 2 навчальні посібники, 7 наукових публікацій.

Номінація

«Наукові досягнення в галузі освіти»

1. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Цикл наукових праць «Наукові та освітні засади цивілізаційного пізнання України»

Колектив:

1. Алексієв Леся Миколаївна, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, професор кафедри нової і новітньої історії та методики викладання історії.

2. Горелов Микола Євгенович, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень

імені І. Ф. Кураса Національної академії наук України, провідний науковий співробітник.

3. Калакура Ярослав Степанович, доктор історичних наук, професор, заслужений працівник вищої школи України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки.

4. Коцур Віктор Петрович, доктор історичних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений працівник освіти України, державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», ректор.

5. Михальченко Микола Іванович, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса Національної академії наук України, завідувач відділу теорії та історії політичної науки.

6. Моця Олександр Петрович, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, Інститут археології Національної академії наук України, завідувач відділу давньоруської та середньовічної археології.

7. Удод Олександр Андрійович, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, Інститут історії України Національної академії наук України, завідувач відділу української історіографії.

8. Юрій Михайло Федорович, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, професор кафедри соціально-гуманітарних наук та права.

Мета циклу наукових праць — опрацювання сучасної парадигми наукового пізнання України як цивілізаційного феномену в контексті світового історичного процесу, з'ясування сутності цивілізаційного підходу, його теорії й методології та їх проєкція на розвиток культури, науки і освіти.

По-новому, системно викладено сутність та особливості цивілізаційного осягнення історії України, підвищення його ролі у формуванні історичної свідомості, конкретизовано теоретичні та методологічні підходи до з'ясування української локальної цивілізації, визначення її місця в міжцивілізаційному просторі, викладено прогностичні цивілізаційні зміни. Запропоновано шляхи застосування цивілізаційної теорії до періодизації та розкриття знакових подій і явищ української історії: етногенезу українського народу; історичних форм його державності; формування української нації; модернізаційних процесів та етнокультурного розвитку України в контексті світового соціокультурного простору та його глобалізації. Доведено переваги цивілізаційного підходу в науковому осмисленні історії України, методиці її вивчення в системі загальноосвітніх та вищих навчальних закладів, у формуванні в учнівської і студентської молоді історичної культури й національної пам'яті, наукового світогляду й високих моральних якостей.

Окреслено рекомендації щодо перспектив застосування методології цивілізаційного пізнання у створенні наукової та дидактичної історії України і світу, в осучасненні парадигми навчально-методичних комплексів системи освіти з урахуванням досвіду євроінтеграційних та трансформаційних процесів, нового розуміння цивілізаційного вибору України в контексті Революції гідності.

У цикл входять 10 базових наукових і науково-методичних досліджень, зокрема 8 монографій і 2 навчальні посібники. За тематикою циклу автори опублікували майже 100 інших наукових праць, 6 підручників, 22 навчальні посібники. Під керівництвом авторів захищено 7 докторських і 15 кандидатських дисертацій із зазначеної тематики.

2. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Комплекс робіт

«Теоретико-методологічна розробка та практичне впровадження ефективних технологій навчання і виховання фахівців культурно-мистецької сфери»

Колектив:

1. Шульгіна Валерія Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доктор мистецтвознавства, професор, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри естрадного виконання.

2. Чернець Василь Гнатович, доктор філософських наук, професор кафедри теорії й практики культурного будівництва, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, ректор.

3. Белявіна Наталія Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва.

4. Вовкун Василь Володимирович, кандидат культурології, доцент, заслужений діяч мистецтв України, народний артист України, Львівський національний академічний театр опери та балету імені Софії Крушельницької, генеральний директор — художній керівник.

5. Корисько Наталія Михайлівна, доцент, заслужений працівник культури України, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, доцент кафедри хореографії.

6. Шалана Світлана Віталіївна, майстер спорту з художньої гімнастики, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, доцент кафедри хореографії.

Інноваційні науково-педагогічні дослідження особливо актуальні для сучасних освітніх і культурних інституцій України. Комплексні теоретико-методологічні розробки і впровадження ефективних технологій навчання фахівців культурно-мистецької сфери висвітлюють процеси виховання високоінтелектуальної художньої еліти, осмислення природи творчого алгоритму на прикладі унікального вітчизняного і закордонного доробку.

Мета полягає у створенні комплексу праць нових методик виховання діячів культури та мистецтва, дидактичному забезпеченні навчального процесу вищих мистецьких і педагогічних навчальних закладів, інститутів підвищення кваліфікації, де створено мистецькі інститути.

Наукова новизна. Новим джерелом подальшого розвитку української мистецької педагогіки є інноваційні теоретико-методичні розробки, які розробили українські вчені педагогіки-новатори, автори цієї роботи. У них розвинуто поняття змісту мистецької освіти як системи культурологічних і мистецьких знань, способів діяльності та компетентностей, спрямованих на сприйняття і творення мистецтва; розкрито специфіку добору педагогічних методів і технологій культурно-мистецької освіти; запропоновано і впроваджено модель процесу виховання на підставі доктрин національно-патриотичного, інтелектуального та художньо-естетичного виховання творчої особистості; підкреслено, що предмет мистецької педагогіки — мистецтва, виховна та навчальна діяльність, яку здійснюють у закладах освіти митці-педагогі.

Уперше науково розроблено і впроваджено: проектну модель державної культурної політики (В.Г. Чернець); теоретичну модель системи навчальної художньої комунікації; систему методів мистецького навчання фахівців аудіовізуальної сфери (Н.Д. Белявіна); інтегративну модель художньо-комунікативної діяльності музиканта-педагога (В.Д. Шульгіна); модель виховання хореографа-педагога (Н.М. Корисько, С.В. Шалана) та режисера-керівника масового дійства (В.В. Вовкун).

Автори комплексу презентували теоретико-методологічні розробки у 5 дисертаціях, 11 монографіях, 3 енциклопедіях, 8 навчальних підручниках та 18 посібниках, публікаціях у 170 наукових виданнях, зокрема у 52 фахових та на 120 конференціях.

За науково-педагогічним та інноваційним рівнем вивчення процесу виховання фахівців культурно-мистецької сфери аналогів цьому комплексу робіт в Україні не існує.

3. Національне агентство України з питань державної служби

«Теоретико-методологічне обґрунтування і практичне запровадження системи підготовки фахівців для сфери державного управління та місцевого самоврядування»

Колектив:

1. Белова Людмила Олександрівна, кандидат технічних наук, доктор соціологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, директор.

2. Вакулєнко Володимир Миколайович, кандидат наук з державного управління, доцент, заслужений працівник освіти України, Національна академія державного управління при Президентові України, завідувач кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом.

3. Ващенко Костянтин Олександрович, доктор політичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, заслужений економіст України, Національне агентство України з питань державної служби, голова.

4. Гошовська Валентина Андріївна, доктор політичних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України, Національна академія державного управління при Президентові України, директор Інституту підвищення кваліфікації керівних кадрів.

5. Загорський Володимир Степанович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, директор.

6. Куйбіда Василь Степанович, доктор наук з державного управління, професор, заслужений юрист України, Національна академія державного управління при Президентові України, президент.

7. Розпутенко Іван Васильович, доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Національна академія державного управління при Президентові України, професор кафедри управління національним господарством та економічної політики.

8. Лугвий Володимир Іларіонович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, заслужений працівник освіти України, Національна академія педагогічних наук України, перший віце-президент.

9. Мотренко Тимофій Валентинович, доктор філософських наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений працівник освіти України, Інститут законодавства Верховної Ради України, головний науковий співробітник.

10. Шаповал Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений юрист України, Інститут законодавства Верховної Ради України, головний науковий співробітник.

Метою циклу робіт, до якого входять 175 наукових і навчально-методичних праць, що відкривають принципово нові для України напрямки вищої освіти і досліджень в освітній і науковій галузях «Державне управління» (до 2016 р.) й інтегрованої галузі знань «Публічне управління та адміністрування» (з 2016 р.) і системно поєднані із практикою становлення й розвитку державного управління та місцевого самоврядування незалежної України, визначено теоретико-методологічне обґрунтування і практичне запровадження системи підготовки фахівців для сфери державного управління і місцевого самоврядування.

З урахуванням провідних світових тенденцій методологічно і теоретично обґрунтовано інноваційну базову концепцію, яка визначає принципи, підходи, зміст, форми, умови, національну специфіку рівневої та галузевої організації міждисциплінарної фахової підготовки кадрів спочатку в суміжних освітніх і наукових галузях, а нині — в єдиній інтегрованої галузі знань для сфери державного управління та місцевого самоврядування як виду діяльності в Україні. На підставі наукових розробок, компетентнісного підходу та результатної парадигми вищої освіти доведено необхідність подальшого розвитку створеної системи фахової підготовки в контексті й на засадах основних інструментів Болонського процесу в межах європейського простору вищої освіти та Міжнародної стандартної класифікації освіти в умовах світової глобалізації та дослідницько-інноваційного типу прогресу.

Представлений цикл робіт — повний завершений оригінальний комплекс наукових досліджень та експериментальних розробок від концептуально-теоретичного обґрунтування до науково-методичних рекомендацій і науково-організаційних заходів зі створення національної системи підготовки фахівців для сфери державного управління та місцевого самоврядування, що забезпечує функціонування й розвиток цієї сфери. Результатом запровадження наукових здобутків заявленого циклу стало здійснення ефектної системи підготовки компетентних, висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців в освітній і науковій галузях «Державне управління», галузі знань «Публічне управління та адміністрування». Система включає разом з Національною академією державного управління при Президентові України (далі НАДУ) 42 провідних вищих навчальних заклади України і мережу з 15 спеціалізованих вчених рад. За період з 1996 по 2016 рр. у системі підготовлено 26,6 тис. магістрів, з яких 18,2 тис. навчалася за державним замовленням та за угодою з НАДС, з них 16,0 тис. (88 %) працевлаштовано на державній службі, службі в органах місцевого самоврядування.

У спеціалізованих вчених радах захищено 327 докторських та 1608 кандидатських дисертацій з державного управління. У системі підвищили кваліфікацію понад 200 тис. керівних державно-управлінських кадрів. Підготовлені магістри, кандидати і доктори наук з державного управління обіймають високі посади в органах державної влади та місцевого самоврядування України. Серед них Прем'єр-міністр України; віце-прем'єр-міністр; перший заступник Міністра Кабінету Міністрів України; заступник Міністра Кабінету Міністрів; Глава Адміністрації Президента України; два перших заступники міністрів; сім заступників міністрів; три голови державних служб України; голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження; голова Вищого адміністративного суду; п'ять голів облдержадміністрацій; п'ять голів обласних рад; голова Київської міської держадміністрації.

Національна система підготовки фахівців набула міжнародного визнання, інтегрована в європейський та світовий освітньо-науковий простор, про що свідчить акредитація освітньо-професійної програми з державного управління Європейською акредитаційною асоціацією з державного управління (ЕАРА), видача європейських магістерських дипломів, членство НАДУ в шести авторитетних міжнародних організаціях, підтримка партнерських зв'язків із 254 закордонними і міжнародними інституціями у 48 країнах, які реалізують себе в системі підготовки персоналу для сфери державного управління та місцевого самоврядування.

Комітет з Державної премії України в галузі освіти